

Aanvulling op milieueffectrapport De Nieuwe Kern, gemeente Ouder-Amstel

Auteur	TAUW, Goudappel
Contactpersoon	Joost de Jong (TAUW)
Datum	14 september 2021
Kenmerk	R015-1276181JAJ-V02-hme-NL

1 Inleiding

1.1 Doel van de aanvullende notitie MER De Nieuwe Kern

Voor de ontwikkeling van De Nieuwe Kern (DNK) is een ontwerp-structuurvisie opgesteld. De ontwerp-structuurvisie is gelijktijdig met het milieueffectrapport (MER) ¹ ter inzage gelegd van 27 mei tot en met 8 juli 2021. In deze periode is ook de Commissie voor de m.e.r. (Commissie m.e.r.) gevraagd een advies uit te brengen op het MER. ² De Commissie m.e.r. geeft aan dat het MER goed leesbaar en overzichtelijk is en de effecten zijn over het algemeen duidelijk beschreven. Daarnaast stelt de Commissie m.e.r. dat op een viertal punten nog relevante informatie ontbreekt, namelijk:

- In het MER moet uitgelegd worden waarom afgezien is van het onderzoeken van extra alternatieven. Dit geldt vooral voor een alternatief of variant die uitgaat van een minimale belasting van het natuurlijk systeem (bodem en ondergrond, water, natuur)
- De effecten van geluid moeten duidelijker worden beschreven. Dit geldt voor de effecten op nieuw te bouwen woningen in het plangebied, effecten op hoge bebouwing en de effectiviteit van mitigerende maatregelen
- De effecten van stikstofdepositie op kwetsbare natuurwaarden moeten nader worden onderzocht om te kunnen concluderen dat deze niet significant zijn
- Er hoort meer aandacht besteed te worden aan monitoring van het doelbereik en de milieueffecten. Vooral vanwege de gefaseerde realisatie en de onzekerheden over de werkelijke effecten is het essentieel om hiervoor een goede aanzet te geven

De Commissie adviseert deze informatie in een aanvulling op het MER op te nemen voorafgaand aan de besluitvorming over de structuurvisie en/of plannen voor deelgebieden.

De gemeente Ouder-Amstel heeft op basis van dit advies besloten om in een aanvullende notitie op het MER in te gaan op bovenstaande punten. Voor de navolgbaarheid zijn de hierboven genoemde aanvullingen niet in het MER verwerkt, maar opgenomen in deze aanvullende notitie. Deze aanvulling vormt samen met het MER van 11 mei 2021 een volledig MER.

¹ TAUW (2021). m.e.r. De Nieuwe Kern. Kenmerk: R003-1276181EZM-V03-kzo-NL MER deel A hoofdrapport

² Commissie voor de m.e.r. (2021). Toetsingsadvies over het milieueffectrapport (projectnummer 3490).

1.2 Leeswijzer

De gevraagde aanvullingen worden per hoofdstuk toegelicht. Hoofdstuk 2 gaat in op een alternatief waarbij uitgegaan wordt van een minimale belasting van het natuurlijk systeem. Hoofdstuk 3 bevat de aanvullende effectbeoordeling voor het thema geluid. Hoofdstuk 4 gaat in op de effecten van stikstofdepositie op kwetsbare natuurwaarden. Vervolgens bevat hoofdstuk 5 een aanvulling op monitoring en doelbereik van de milieueffecten. Hoofdstuk 6 sluit vervolgens af met een bondige samenvatting.

2 Alternatieven

2.1 Advies Commissie m.e.r.

De Commissie m.e.r. stelt vast dat in het MER twee alternatieven zijn vergeleken, die alleen van elkaar verschillen in de omvang van het woningbouwprogramma en enige extra uitbreiding van horeca en retail. De effecten daarvan zijn volgens het MER vrijwel identiek. Het MER geeft geen onderbouwing voor het ontbreken van andere alternatieven of varianten.

Een mogelijke optie is een alternatief of variant met een kleiner aantal woningen en voorzieningen. Gezien de forse opgaven en doelstellingen voor woningbouw vindt de Commissie m.e.r. het ontbreken van een dergelijk alternatief – wat tegen deze achtergrond minder realistisch is – niet essentieel voor de besluitvorming over de structuurvisie. Wel wijst zij er op dat het realiseren van de ambities voor woningbouw én voor een gezond woon- en leefklimaat op gespannen voet met elkaar staan. Dit levert grote uitdagingen op voor de uitwerking van de structuurvisie in plannen voor de deelgebieden.

Een andere optie is een alternatief of variant te beschouwen waarin de fysieke ondergrond, het watersysteem en het biotisch systeem als uitgangspunt worden gehanteerd. Het integraal ophogen van het plangebied kan grote en onomkeerbare gevolgen voor het natuurlijk systeem hebben. Wanneer de fysieke ondergrond, het watersysteem en het biotisch systeem als uitgangspunt worden gehanteerd, worden wellicht andere keuzes gemaakt voor de (integrale) ophoging en inrichting van het gebied. Voor de inrichting van het stadspark lijkt ophoging bijvoorbeeld niet per definitie noodzakelijk, aldus de Commissie m.e.r.

De Commissie m.e.r. adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming over de structuurvisie en de uitwerking daarvan, in een aanvulling op het MER, een alternatief of variant in beschouwing te nemen die uitgaat van een minimale belasting van het natuurlijke systeem en optimalisatie vanuit natuur/biodiversiteit.

2.2 Beschouwing alternatieven

Het plangebied De Nieuwe Kern kenmerkt zich door een complexe ondergrond. Er is sprake van een gebied met hoge zettingsgevoeligheden door met name veengrond. Daarnaast heeft het gebied een gedifferentieerd watersysteem verdeeld over drie beheerpeilen in twee polders. Het oostelijke en noordwestelijke deel van het plangebied zijn onderdeel van de Venserpolder.

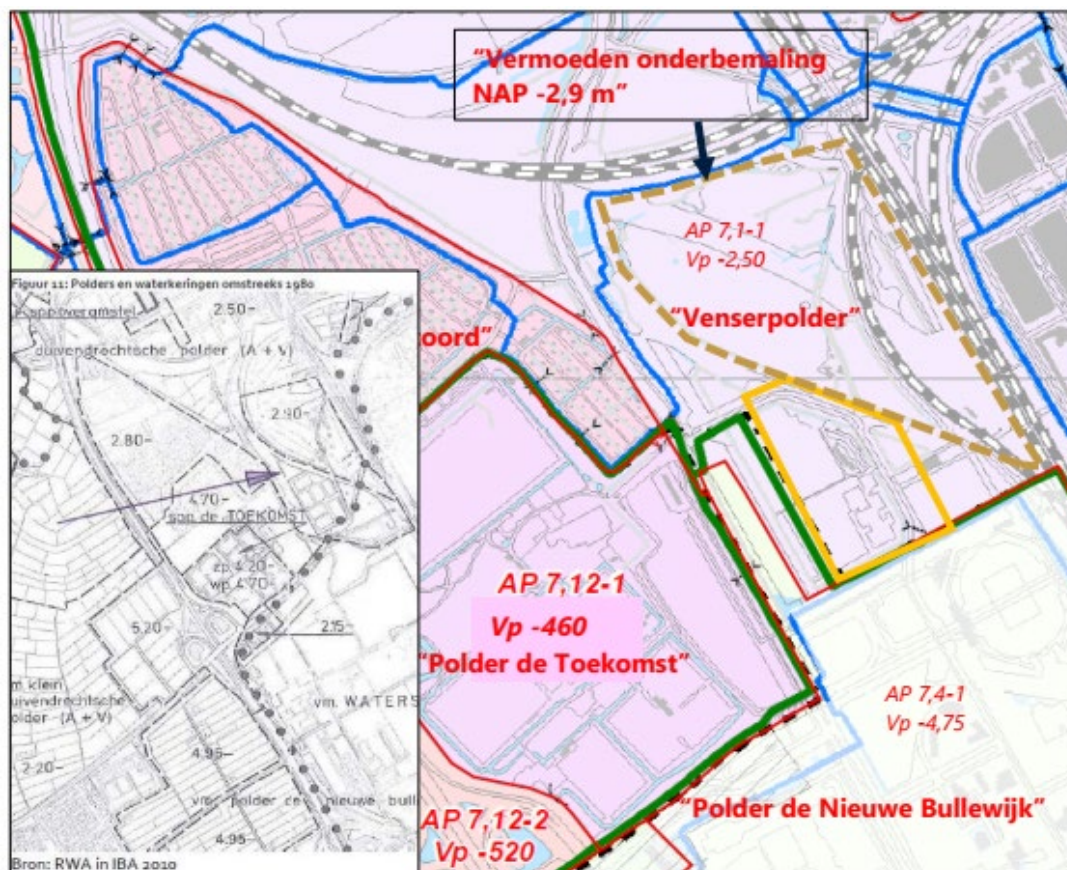
Kenmerk

R015-1276181JAJ-V02-hme-NL

Het zuidwestelijke deel behoort met name tot polder De Toekomst en voor een klein deel tot polder de Nieuwe Bullewijk. Polder De Toekomst loopt door ten westen van de rijksweg A2.

In de huidige situatie kent het gebied van De Nieuwe Kern hoge grondwaterstanden met een minimale ontwateringsdiepte. Dit betekent dat bij langdurig natte perioden de bodem snel verzadigd raakt en grondwateroverlast kan optreden bij gebouwen en infrastructuur.

Uit een archiefstudie uitgevoerd door de gemeente Amsterdam is een kaart gevonden met een beheerspeil van het oppervlaktewater ter plaatse van golfclub "Amsterdam Old Course" van NAP - 2,9 meter (zie figuur 2.1). Op basis van de hoogtemetingen en de grondwaterstandsmetingen binnen DNK ter plaatse van "Amsterdam Old Course" bestond het vermoeden van een onderbemaling al langer. De golfclub heeft bevestigd dat hier sprake is van onderbemaling. Het Waterschap is hier echter niet van op de hoogte en daarom is dit ook niet opgenomen op de kaart Peilbesluit Venserpolder van AGV.

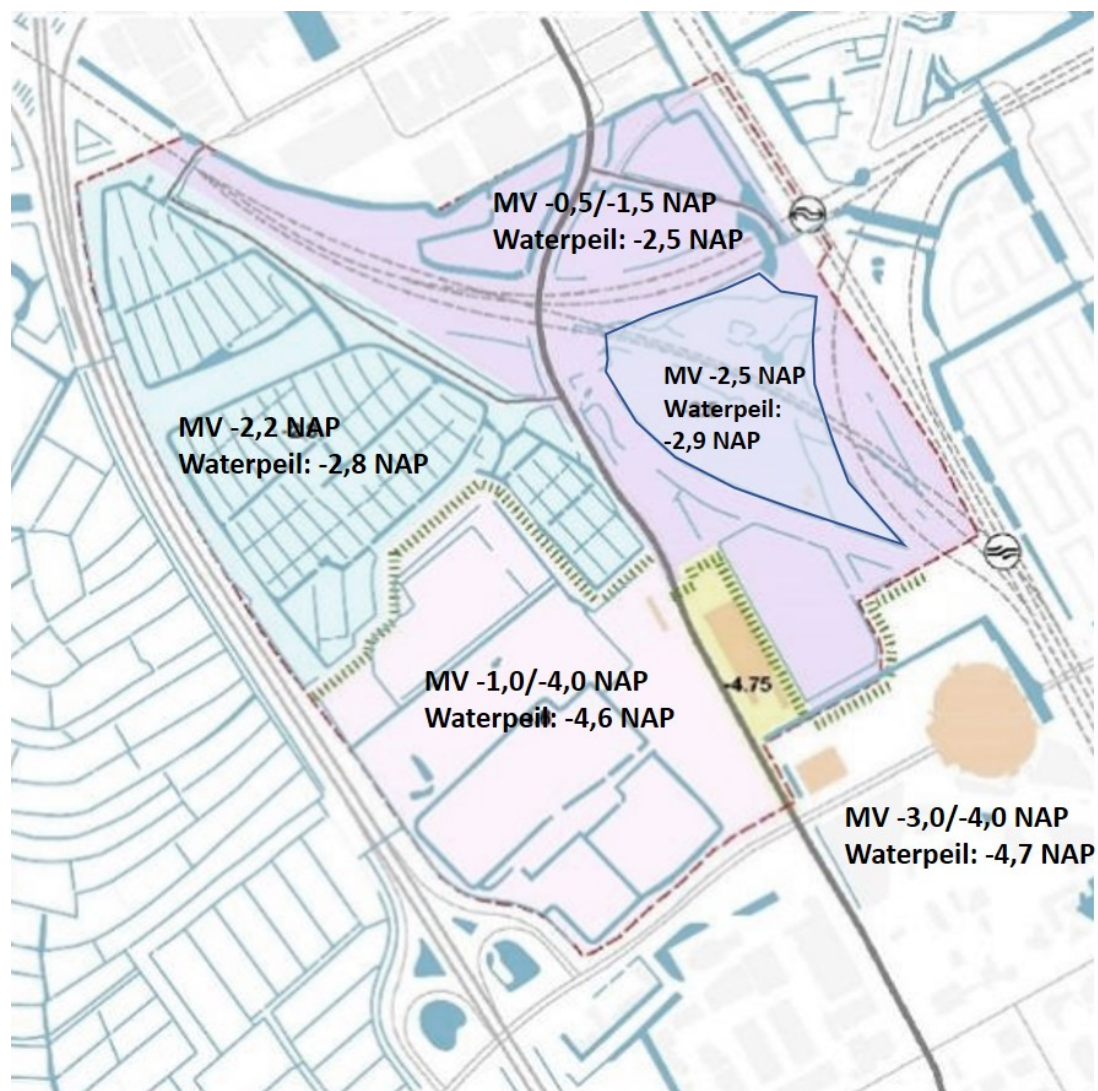


Figuur 2.1: Kaart Peilbesluit van de Venserpolder, van AGV, tekeningnummer: IB20110194-blad 7f, d.d. 26-08-2011
Linksonder oude kaart met aanduiding onderbemaling archiefstudie (IBA 2020)

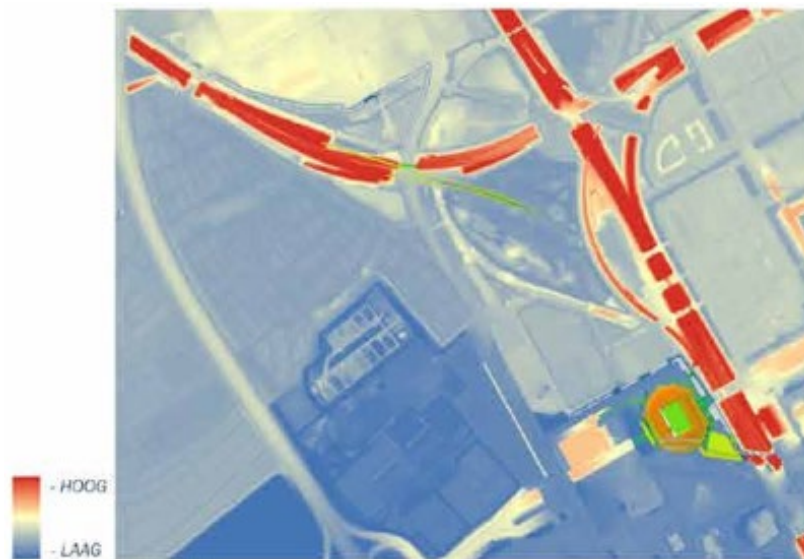
Kenmerk

R015-1276181JAJ-V02-hme-NL

Dat levert het volgende overzicht op van de huidige situatie binnen het plangebied De Nieuwe Kern:



Figuur 2.2: Overzichtstekening huidige waterpeilen en maaiveldhoogtes in plangebied DNK



Figuur 2.3: hoogtekaart huidige situatie DNK (bron: AHN)

Zoals ook in het beleid van gemeente Ouder-Amstel is vastgelegd (Gemeentelijk Rioleringsplan Ouder-Amstel 2018-2022) is de ontwateringseis minimaal 0,90 meter onder maaiveld, maar gaat vanuit de ambities met betrekking tot toekomstbestendigheid, robuustheid en klimaatadaptatie de voorkeur uit naar een ontwateringsdiepte van circa 1,3 meter onder maaiveld. Een ontwateringsdiepte van 1,3 meter zorgt voor meer robuuste en toekomstbestendigere ontwatering van de bodem bij bebouwing en infrastructuur. In het plangebied is sprake van hoge grondwaterstanden ten opzichte van het bestaande maaiveldniveau. Er is dus een minimale ontwatering en vanuit deze situatie is een toekomstbestendige (stedelijke) inrichting van het gebied niet mogelijk zonder aanpassingen aan de waterstructuur en de huidige maaiveldhoogten.

De ambitie bij de ontwikkeling van De Nieuwe Kern is om een robuuste, klimaatadaptieve ondergrond te realiseren die toekomstbestendig is en flexibiliteit biedt in de verdere planuitwerking en –realisatie. De minimale ontwateringseis is 0,9 meter. De grondeigenaren hebben uitgesproken te streven naar een ontwateringsdiepte van 1,30 meter om een meer robuuste en toekomstbestendigere ontwatering te garanderen. Dit geeft voldoende ruimte voor flexibiliteit in de nadere uitwerking/detaillering van het maaiveldverloop, het is toekomstbestendig en geeft meer ruimte aan onder andere ruime groeiplaatsen voor bomen.

Om de ambitie te verwezenlijken en ‘droge voeten’ te houden in De Nieuwe Kern is ophoging van een deel van het plangebied nodig. Deze ingreep kent onvermijdelijk een periode van transitie, waarbij bestaande vegetatie en ecologie deels wordt aangetast. Daarom is de minimale ontwatering in de structuurvisie vastgelegd als uitgangspunt voor de ontwikkeling van De Nieuwe Kern.

In de huidige situatie is de ontwateringsdiepte op veel plekken al minder dan 1,3 meter onder maaiveld. Dit betekent dat het te ontwikkelen gebied op de meeste plekken al opgehoogd zal moeten worden om toekomstbestendig te kunnen ontwikkelen.

Kenmerk

R015-1276181JAJ-V02-hme-NL

Dit geldt zeker voor de minipolder die is gecreëerd bij de Amsterdam Old Course en in het te ontwikkelen gebied dat binnen Polder De Toekomst valt. Om aan de beoogde ontwateringsdiepte te kunnen voldoen zal een groot deel van het gebied van de Amsterdam Old Course minimaal 1,3 meter opgehoogd moeten worden. En voor een groot deel van het te ontwikkelen gebied aan de westzijde van de Holterbergweg zal 1 meter ophogen noodzakelijk zijn. Dit maakt het behouden en inpassen van bestaande flora en fauna in de plannen op deze locaties lastig.

Daarnaast is in polder de Toekomst sprake van een slechte waterkwaliteit, opbarsten en kwel. Om de kans van opbarsten en kwelsituaties te voorkomen is het belangrijk om bij het opstellen van het waterstructuurplan een waterstructuur te realiseren die gelijkmatig over het plangebied verspreid is (relatie met grondwater). Een maximale afstand tussen watergangen van circa 125 meter is daarbij het uitgangspunt. Daarnaast heeft een grote waterpartij weinig doorstroming wat een groter risico geeft op waterkwaliteitsproblemen in een voedselrijk gebied als deze.

Hierdoor zijn geen (grote) waterpartijen mogelijk. Maar, belangrijker, bij (plaatselijk) ophogen ten behoeve van woningbouw neemt de kans op waterproblemen in de directe omgeving toe. Om de benodigde ontwateringsdiepte te bereiken (zelfs de minimaal vereiste ontwateringsdiepte) is ophogen echter noodzakelijk, zoals bovenstaand al is toegelicht.

In de ontwerp-structuurvisie voor De Nieuwe Kern is daarom voorgesteld om het te ontwikkelen gebied bij de Venserpolder te trekken door het verleggen van de waterkering. Zie hiervoor figuur 2.4. Voordelen hiervan zijn:

- Ruimtelijke samenhang: de hele wijk wordt gerealiseerd op hetzelfde peil, waardoor betere verbindingen gemaakt kunnen worden over de Holterbergweg heen (ruimtelijk, onder- en bovengrondse infrastructuur)
- Verbetering waterkwaliteit: het verleggen van de waterkering heeft tot gevolg dat de diepgelegen polder De Toekomst, waar een deel van het plangebied nu onderdeel van is, kleiner wordt. Zo wordt het gemaal minder belast en wordt het systeem in zijn geheel robuuster. Het te ontwikkelen gebied wordt geheel onderdeel van het watersysteem van de Venserpolder, met een betere waterkwaliteit en (als onderdeel van de planvorming voor DNK) een goede waterstructuur en doorstroming
- Robuust en samenhangend watersysteem DNK: doordat de hele ontwikkeling en de volledige wateropgave binnen 1 peilvak vallen, kan hiervoor een samenhangend, ruimtelijk aantrekkelijk en robuust watersysteem ontwikkeld worden. Het woon- en werkgebied wordt geheel binnen één peilvak ontwikkeld (polderpeil -2,5 NAP) waarbij de watercompensatie dus ook geheel binnen ditzelfde peilgebied gerealiseerd moet worden

Om de bovenstaande voordelen te bereiken zijn verschillende ingrepen noodzakelijk:

- In zuidelijke richting verleggen van de waterkering tussen de Venserpolder en Polder de Toekomst voor het gebied tussen de Holterbergweg en A2, waardoor het te ontwikkelen gebied van DNK geheel onderdeel wordt van de Venserpolder. Nieuwe ligging waterkering: op de grens tussen de trainingsvelden van Ajax en De Nieuwe Kern, aansluiten op huidige ligging waterkering ter hoogte van de kruising met de Holterbergweg

Kenmerk

R015-1276181JAJ-V02-hme-NL

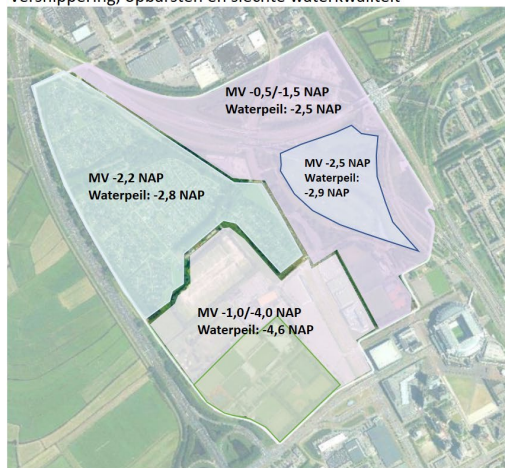
- Het waterpeil voor het totale te ontwikkelen gebied binnen DNK wordt dan -2,5 NAP, met uitzondering van huidige parkeerterrein P2, dat onderdeel blijft van polder De Toekomst
- Ophogen maaiveldniveau naar gemiddeld -1,2 NAP (geeft ontwateringsdiepte van 1,3 meter)
- Tuinpark Nieuw Vredelust en een hoek van tuinpark Ons Lustoord zijn nu onderdeel van een gebied met onderbemaling (maaiveld -2,2 NAP, waterpeil -2,8 NAP), maar vallen binnen het te ontwikkelen gebied van DNK en gaan dus mee in de aanpassing naar peil Venserpolder (-2,5 NAP)
- Voor de overige, te behouden, tuinparks zal de onderbemaling (van NAP -2,80 meter) in stand gehouden worden. Om dit peilverschil van 0,3 meter te handhaven zullen tussen het volkstuintencomplex en het te ontwikkelen gebied twee watergangen nodig zijn, die niet onderling verbonden zijn

Het waterpeil gaat in het westelijk deel van het gebied (dat nu nog onderdeel is van polder De Toekomst) door deze ingrepen dus 2 meter omhoog en het maaiveldniveau gaat 2 á 3 meter omhoog. Dit betekent dat bestaande vegetatie in dit deel van het plangebied in principe niet behouden kan worden.

De delen van de tuinparks die onderdeel uitmaken van het te ontwikkelen gebied (tuinpark Nieuw Vredelust en hoek van tuinpark Ons Lustoord) vallen binnen het gebied waar nu nog onderbemaling wordt toegepast. Hier gaat het waterpeil slechts 30 centimeter omhoog, maar het maaiveldniveau zal ruim een meter opgehoogd moeten worden. Maar doordat het waterpeil beperkt wijzigt zou bestaande vegetatie hier mogelijk wel (gedeeltelijk) behouden kunnen worden.

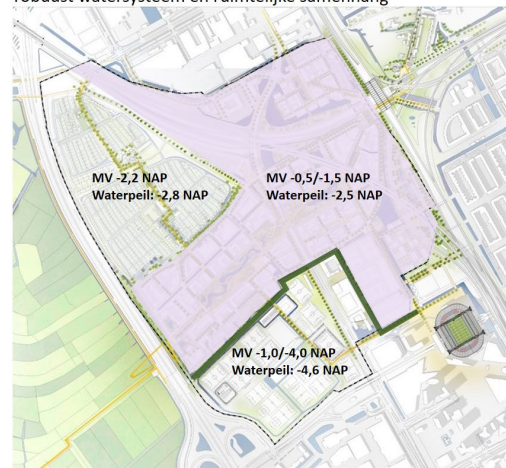
Huidige situatie:

Versnippering, opbarsten en slechte waterkwaliteit



Toekomstige situatie:

robuust watersysteem en ruimtelijke samenhang



Figuur 2.4: Huidige (links) en toekomstige (rechts) waterpeilen en maaiveldhoogtes in DNK (bron: gemeente Ouder-Amstel)

Bovenstaande leidt ertoe dat, ook wanneer de fysieke ondergrond, het watersysteem en het biotisch systeem als uitgangspunt worden gehanteerd voor de planvorming, de (integrale) ophoging en inrichting van het gebied onvermijdelijk is wanneer het gebied toekomstbestendig ontwikkeld en ingericht moet worden.

Het behouden van bestaande vegetatie is hierbij extra lastig omdat juist de gebieden met veel vegetatie in de huidige situatie al een zeer beperkte ontwateringsdiepte hebben en dus al gevoelig zijn voor wateroverlast. Een nadere verkenning van de mogelijkheden om (delen van) het nieuwe stadspark slechts beperkt op te hogen en daardoor (meer) bestaande vegetatie te behouden, verdient de aanbeveling. Deze verkenning kan gedaan worden als onderdeel van de volgende fase; bij de stedenbouwkundige uitwerking en de uitwerking van het watergebiedsplan (in onderlinge samenhang).

Advies voor structuurvisie

Op basis van bovenstaande is het advies aan de gemeente Ouder-Amstel om in de structuurvisie een nadere toelichting op te nemen bij de benodigde ophoging van het gebied. Als onderdeel van de uitwerking van het stedenbouwkundig ontwerp voor het gebied kan/moet de mogelijkheid nader onderzocht worden om met aanvullende ingrepen (bijvoorbeeld stuwen, dammen, onderbemaling) (delen van) de bestaande vegetatie op te nemen in de plannen met behoud van de gewenste ruimtelijke samenhang in het gebied. Een mogelijk deelgebied is daarbij het centrale park. Vooral het deel ten oosten van de Holterbergweg, omdat het waterpeil hier niet of beperkt wijzigt en er minder ophoging noodzakelijk is dan in het gebied ten westen van de Holterbergweg. Daarnaast wordt geadviseerd om te onderzoeken of beeldbepalende en goed verplantbare inheemse bomen die nu in het gebied staan, waar mogelijk in te passen zijn in het vernieuwde stedelijk gebied.

Ophoging en zetting

Voor de besluitvorming over de structuurvisie en plannen voor deelgebieden is van belang, dat de risico's van ophoging en bouwen op een slappe ondergrond – vooral voor de lange termijn – worden onderkend. Om dit risico te beheersen moet aangetoond voldaan worden aan de restzettingseis van de gemeente.

De Commissie m.e.r. merkt op dat de veenbodem ten opzichte van de huidige situatie wordt begraven onder een dikke laag ophoogmateriaal, verzaaid en bebouwd. Daarmee wordt wel waterberging gecreëerd, maar dat wil niet zeggen dat dit een positief effect op droogte (klink, zetting, veenoxidatie) heeft ten opzichte van de referentiesituatie. Hooguit worden negatieve effecten vermeden, waarbij het wat de Commissie m.e.r. betreft onzeker is wat er na de periode van 30 jaar gebeurt. Zo is onzeker of op de lange termijn (na 30 jaar) ook gegarandeerd kan worden dat klink en zetting niet tot problemen gaan leiden.

Zoals de Commissie m.e.r. in haar advies voor reikwijdte en detailniveau heeft aangegeven, zullen de gevolgen van klimaatverandering vooral op de langere termijn merkbaar zijn. Het (integraal) ophogen van het plangebied kan op de korte termijn een oplossing bieden. Op langere termijn (na 2050) kan toch verschilzetting optreden en nadere ophoging nodig zijn onder invloed van veranderende grondwaterstanden. Dit kan noodzaken tot ingrijpende maatregelen, met hoge kosten en nog onzekere neveneffecten. Het MER geeft hierover nog geen informatie.

Bij de ontwikkeling van DNK gaat de gemeente uit van ophoging zodat een ontwateringsdiepte van 1,3 meter ontstaat. Dit wordt gedaan vanuit het perspectief van toekomstbestendigheid/klimaatadaptatie. Deze ontwateringsdiepte is meer dan de gestelde eis van 0,9 meter en daarmee wordt dus overhoogte gecreëerd. Hiermee is een buffer in het plan opgenomen en is hetgeen wat de commissie noemt ook minder snel aan de orde. De gemeente

moet anticiperen op mogelijk optredende lokale verzakkingen. Dit maakt onderdeel uit van het gangbare beheer van de gemeente en de gemeente Ouder-Amstel heeft hier ook ervaring mee in Duivendrecht en Ouderkerk. Vanuit het Gemeentefonds wordt geld beschikbaar gesteld aan gemeenten met dergelijke ondergronden om in het beheer maatregelen te nemen. Daarnaast worden dus strenge eisen gesteld aan het bouwrijp maken in DNK. Er moet voldaan worden aan de geotechnische, geohydrologische en civieltechnische eisen vanuit gemeentelijk beleid. Dit moet ertoe leiden dat in DNK een robuust en toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling gerealiseerd wordt.

3 Geluid

3.1 Advies Commissie m.e.r.

De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming, in een aanvulling op het MER:

- De geluidbelasting van nieuw te bouwen woningen expliciet mee te nemen in de effectbeoordeling, zodat deze informatie transparant is voor de besluitvorming
- De effecten op hoogbouw mee te wegen in de vergelijking van de alternatieven
- Een nadere beschouwing op te nemen van de maatregelen (inclusief geluidadaptief ontwerpen) die nodig zijn om een acceptabel en gezond woon- en leefklimaat te kunnen realiseren en te onderbouwen dat de ambities daarvoor inderdaad gerealiseerd kunnen worden

3.2 Uitwerking geluid

Geluidsbeleid gemeente in ontwikkeling

Gemeente Ouder-Amstel heeft zich als doel gesteld om een goede en gezonde woon- en leefomgeving te creëren. Aangezien er grote ontwikkelingen op de planning staan binnen Ouder-Amstel, is geluidbeleid opgesteld.³ Het beleidsdocument ligt van 15 juli tot en met 8 september ter inzage. Dit beleid was niet benoemd in het MER.

Belangrijk uitgangspunt bij dit beleid is dat niet alleen het realiseren van een prettig woonklimaat, maar ook een aangenaam verblijfsklimaat op straat en volop rustige, groene gebieden op loop- en fietsafstand belangrijk zijn. Dit houdt in dat bij de doelmatigheidstoets van maatregelen ook het geluid op straatniveau wordt meegenomen in de afweging. Daarnaast wordt als randvoorwaarde bij het vaststellen van een hogere waarde gesteld dat naast aanvullende eisen aan de woning - tevens randvoorwaarden aan de kwaliteit van het gebied worden gesteld: bewandelbaar of befietsbaar groen in de nabijheid als compensatie voor de geluidsbelaste woonomgeving. Een goed beleid waarborgt dat toekomstige bewoners kunnen genieten van een gezonde leefomgeving met een hoogwaardige woonkwaliteit.

³ [Concept geluidbeleid Ouder-Amstel - Samen maken we Ouder-Amstel](#)

Beoordeling geluidsbelasting nieuwe woningen

In het onderzoek geluid bij het MER zijn de effecten als gevolg van de plannen, op woningen langs wegen in de omgeving beschouwd. Dit betreft de toename van verkeer, en daarmee van de geluidsbelasting op die woningen. De effecten zijn als neutraal beoordeeld. De nieuw te realiseren woningen zijn tevens in het onderzoek beschouwd. De effecten van de geluidsbelasting op de nieuw te realiseren woningen zijn beschreven in het onderzoek geluid bij het MER (zie kader hieronder). Daarbij waren de effecten echter niet beoordeeld op een schaal van zeer negatief (- -) tot zeer positief (+ +).

Effectbeschrijving geluidsbelasting op nieuwe woningen (*passage uit onderzoek geluid bij MER De Nieuwe Kern, Tauw-Goudappel, 3 mei 2021*).

“[het] valt op te maken dat de gecumuleerde geluidsbelasting in het plangebied hoog is. Met name de geluidsbelasting ten gevolge van Schiphol is bepalend. Een geluidsbelasting van 53 dB door luchtvaart, is omgerekend naar hindermaat voor wegverkeer al hoger dan 70 dB. Door de bijdrage van weg- en/of railverkeer ligt de gecumuleerde geluidsbelasting daarmee verder boven de 70 dB. De gecumuleerde geluidsbelasting in de nachtperiode valt binnen het gehele plangebied in de contourklasse 65 – 70 dB. Op basis van het aantal woningen per contourklasse is het totaal aantal ernstig gehinderden en ernstig slaapverstoorden bepaald. Tabel 5.12 geeft een overzicht.

Tabel 5.12 Nieuwe woningen per geluidsklasse

Geluidsklasse	Basalternatief	Maximaal alternatief
≤ 60 dB	0	0
61 – 65 dB	0	0
66 – 70 dB	0	0
71 – 75 dB	4.500	6.200
> 75 dB	0	0
Ernstig gehinderden (L_{den})	3.800	5.240
Ernstig slaapverstoorden (L_{night})	2.080	2.890

Het aantal ernstig gehinderden en ernstig slaapverstoorden binnen De Nieuwe Kern is aanzienlijk. Met name de hinder van Schiphol is hierin bepalend. Daarnaast dragen de Rijksweg A2 en het railverkeer bij aan de hinder. In hoofdstuk 6 is ingegaan op de mogelijke toepassing van geluidsreducerende maatregelen.”

De geluidsbelasting op de nieuwe woningen is vanwege het grote aantal gehinderden en slaapverstoorden in beide alternatieven te beoordelen als zeer negatief (beoordeling --). Gerealiseerd moet worden dat de exacte invulling van het plangebied met de structuurvisie nog niet bekend is en pas duidelijk wordt als de inrichtingsplannen van de ontwikkelaars bekend zijn.

Vanuit het wettelijk kader gelden normen om bij de realisatie van nieuwe woningen te zorgen voor een acceptabele geluidssituatie. Bij de verdere planuitwerking zal de situatie getoetst moeten worden aan de wettelijke normen. Daar waar sprake is van normoverschrijdingen, zal de toepassing van geluidsreducerende maatregelen nodig zijn. Voor weg- en railverkeersgeluid is in het onderzoek ingegaan op de mogelijke toepassing van geluidsreducerende maatregelen. In het onderzoek is tevens de gecumuleerde geluidsbelasting inzichtelijk gemaakt. Hierin is met name de geluidsbelasting ten gevolge van het vliegverkeer bepalend. Het toepassen van (bron-) maatregelen is daarbij geen reële optie. Voor het terugdringen van de geluidsbelasting zal met name gedacht moeten worden aan overdrachtsmaatregelen, zoals geluidadaptief bouwen (zie ook pagina 12 en 13 van deze notitie). Deze maatregelen zijn te zien als compenserende maatregelen, waarna het effect van geluidsbelasting op de nieuwe woningen te beoordelen zijn als neutraal (0) tot negatief (-), afhankelijk van de maatregelen die uiteindelijk genomen worden. Naast maatregelen die al vaker in Nederland worden gebruikt, zijn er op het gebied van vliegverkeerslawaaï ook innovaties die kunnen helpen bij het terugdringen van geluidshinder. Een daarvan is het gebruik van satellietnavigatie,⁴ daarmee kan preciezer om woongebieden worden gevolgen dan met de radiobakens die de vliegtuigen tot heden aanstuurden.

Tabel 3.1 Overzicht effecten geluid, inclusief aantal ernstig geluidgehinderden en aantal ernstig slaapverstoorden nieuwe woningen

Thema	Aspect	Basis-alternatief	Na mitigatie / compensatie	Alternatief gemaximaliseerd programma	Na mitigatie / compensatie
Geluid	Aantal geluidsgevoelige bestemmingen per geluidsklasse	0		0	
	Aantal geluidsgevoelige bestemmingen met waarneembare toename geluidsbelasting	0		0	
	Aantal ernstig geluidgehinderden – bestaande woningen	0		0	
	Aantal ernstig slaapverstoorden – bestaande woningen	0		0	
	Aantal ernstig geluidgehinderden – nieuwe woningen	--	- / 0	--	- / 0
	Aantal ernstig slaapverstoorden – nieuwe woningen	--	- / 0	--	- / 0

⁴ [Satellietnavigatie moet bij Schiphol minder geluidsoverlast opleveren | NOS](#)

Effecten op hoogbouw

De structuurvisie geeft de kaders van de ontwikkeling van De Nieuwe Kern weer. De exacte invulling van het plangebied is nog niet bekend. Daarmee is op dit moment nog niet bekend tot welke hoogte ieder bouwblok reikt. De geluidssituatie in het plangebied kan een rol spelen bij de beoogde indeling. Hoogbouw kan zorgen voor geluidsafscherming in het achtergelegen gebied. Door de geluidssituatie binnen het plangebied te berekenen op verschillende waarneemhoogten, is reeds inzicht gegeven in de geluidssituatie voor hoogbouw. Wanneer de plannen verder uitgewerkt zijn, dient de situatie te worden getoetst aan het wettelijk kader voor geluid.

Voor de geluidsbelasting ten gevolge van het vliegverkeer is geen onderscheid gemaakt in waarneemhoogten. Hiervoor is de geluidssituatie inzichtelijk gemaakt middels geluidscontouren. Deze geluidscontouren zijn als vast uitgangspunt gehanteerd, omdat de voorgenomen plannen niet van invloed zijn op het aantal vliegbewegingen.

Bij de verdere uitwerking van de plannen dient rekening gehouden te worden met de geluidssituatie. Hoogbouw zorgt enerzijds voor afscherming van geluid, maar anderzijds ook voor geluidsreflecties. Door bijvoorbeeld het aanleggen van groene gebieden (akoestisch zacht) kunnen geluidsreflecties in het gebied worden voorkomen. Eventueel kan geluidsabsorberend materiaal aan gevels worden toegepast. De verdere invulling van het plangebied wordt in een later planstadium uitgewerkt.

Geluidsreducerende maatregelen

In het onderzoek geluid bij het MER zijn verschillende geluidsreducerende maatregelen genoemd.⁵ Omdat de exacte invulling van het plangebied nog niet bekend is, kan de exacte situatie nog niet in beeld gebracht worden. Door het concept 'geluidadaptief bouwen' kan zo goed als mogelijk rekening gehouden worden met de geluidssituatie. Bij de structuurvisie is een bijlage opgenomen wat het geluidadaptief ontwerpen betekent voor De Nieuwe Kern.⁶ Daarin is onder meer het volgende beschreven:

"De ruimtelijke omgeving heeft invloed op de luidheid en de perceptie van vliegtuiggeluid.

Onderzoek laat zien dat gebouwen een afschermende werking kunnen hebben tegen vliegtuiggeluid. Metingen tonen aan dat afhankelijk van de bouwvorm de verschillen tussen gebouwsijden meer dan 15dB(A) kunnen bedragen, met een gemiddeld geluidsniveau van meer dan 10dB(A) verschil. Dit betekent dat het op bepaalde plekken tussen de gebouwen aanzienlijk stiller kan zijn dan wat wordt voorspeld door de standaardgeluidsmodellen die worden gebruikt voor het bepalen van de LIB-contouren. De geluidsniveaus worden verder beïnvloed door het gebruik van absorberende gevelmaterialen en de afstand tussen gebouwen (c.q. het tegengaan van geluidsreflecties). Naast het slim gebruik van bouwvorm, stedelijke dichtheid en gevelmaterialen kunnen het gebruik van groen en maskerende geluiden een belangrijke rol spelen in het verbeteren van de geluidsomgeving.

⁵ Hoofdstuk 6 van onderzoek geluid MER De Nieuwe Kern.

⁶ Voor een uitgebreide toelichting op geluidadaptief bouwen, zie bijlage 2 van de ontwerp-structuurvisie De Nieuwe Kern (7 mei 2021).

Geluid-adaptief ontwerp bestaat daarmee uit vijf pijlers:

- 1. Strategisch verminderen van geluid door het gebruik van gebouwwolumes (stedenbouwkundige keuzes)*
- 2. Benutten van geluidschaduw rondom gebouwen voor geluid-sensitieve functies (object-niveau)*
- 3. Maskering van hinderlijk geluid door natuurlijke geluiden (stromend water, vogels) (ontwerp openbare ruimte)*
- 4. Uitzicht op groen, en goede aansluiting tussen openbaar groen en woningen (ontwerp openbare ruimte)*
- 5. Hoge kwaliteit van het stedelijk ontwerp voor een veilige en leefbare wijk*

Punt 1 en 2 zijn verder onderzocht voor De Nieuwe Kern met behulp van akoestische simulatiemodellen. De punten 3-5 zijn landschaps-architectonische uitwerkingen voor de openbare ruimte. De kaders die hieruit voortkomen zijn opgenomen in de structuurvisie en worden omschreven [in bijlage 2]. (...) Het gebied rond De Nieuwe Kern kan in vier zones worden opgedeeld (W, X, Y, Z), afhankelijk van de afstand van een gebied tot de vliegroute. Hiervan zijn zone X, Y en Z het meest kansrijk om bebouwing te gebruiken voor het verminderen van de geluidsniveaus in de buitenruimten en het creëren van geluidschaduwen. Dit geldt ook voor een klein gedeelte van zone W, al zal het effect hier kleiner zijn omdat de bebouwing onder, of vlakbij, de vliegroute ligt, en de hoek waaronder de geluidsgolven de bebouwing raken stijl zal zijn. In deze structuurvisie zijn per zone de belangrijkste principes voor een geluid-adaptieve wijk beschreven. In deze gebieden is er gekeken naar het beperken van geluidsreflecties tussen gebouwen en maatregelen op objectniveau (kaders 1 en 2). Daarnaast worden algemene voorwaarden gesteld voor de implementatie van de kaders 3-5 die 6 voor alle zones gelijk zijn."

Het plangebied wordt gekenmerkt door diverse significante geluidsbronnen in de omgeving. Dit betreffen onder meer de Rijksweg A2 aan de westzijde en diverse spoorlijnen aan de noord- en oostzijde. Met name vanuit de noordzijde dient rekening gehouden te worden met de geluidsbelasting van het vliegverkeer. Door nabij deze geluidsbronnen hoogbouw te realiseren, kan een geluidsafscherming voor het achterliggend gebied worden gecreëerd (pijler 1/2). In de structuurvisie is een 'groen' middengebied beoogd (pijler 3/4). Oppervlakten zoals gras/begroeiing hebben geluidsabsorberende eigenschappen. Het groene hart kan door geluidsafscherming door omliggende bebouwing en door groene, akoestisch zachte gebieden, een geluidsluwe plek worden. Bovendien draagt een groene omgeving bij aan de verblijfskwaliteit (pijler 5). Door gevels van geluidsabsorberend materiaal te voorzien kunnen geluidsreflecties in het plangebied worden voorkomen (pijler 1).

Zie voor een toelichting op deze maatregelen bijlage 2 van de structuurvisie.

Uit het geluidsonderzoek is gebleken dat diverse geluidsbronnen een significante rol spelen in het gebied. Daarmee is geluid een belangrijk aspect bij de verdere uitwerking van de plannen. Wanneer de plannen uitgewerkt zijn, dient de situatie getoetst te worden aan de wettelijke normen. Vanuit deze normen wordt een acceptabel woonklimaat geborgd.

MER Nieuwe Normen en Handhavingssstelsel Schiphol: huidige geluidscontouren anders

In november 2020 is de Milieueffectrapportage 2020 bij het Nieuw Normen- en Handhavingssstelsel Schiphol gepubliceerd.⁷ In dit rapport zijn de milieueffecten, waaronder geluid, van het nieuwe stelsel van start- en landingsbanen met maximaal 500.000 vliegbewegingen inzichtelijk gemaakt. Hieruit blijkt dat de huidige geluidscontouren van Schiphol, waarop de LIB4 zone is gebaseerd, een terugtrekkende beweging maakt (zie figuur 3.1). Dit houdt in dat deze niet langer over het plangebied van DNK komt te liggen, maar de rand van de contour zich terugtrekt tot achter de Amstel (zie figuur 3.2). Dit houdt in dat de geluidsbelasting door luchtvaartverkeer in DNK lager is dan de huidige vastgestelde contouren aangeven en toestaan. De maximale geluidsproductieruimte in de LIB 4 zone zal dus ook bij een stevige groei van Schiphol mogelijk niet meer bereikt worden en niet meer nodig zijn.

Samen met andere gemeenten rondom Schiphol neemt Ouder-Amstel deel in de Bestuurlijke Regie Schiphol en diverse overlegstructuren op MRA en Rijksniveau. Hierin bepleit de regio al enkele jaren om de voor Schiphol niet meer benodigde geluidsruimte te laten vervallen, de LIB contouren in te krimpen, en zodoende de garantie te bieden aan de nieuwe bewoners van in theorie nog zwaar te belasten locaties. De gemeentes stellen dat daarmee Schiphol geen beperking wordt opgelegd terwijl welk zeker wordt gesteld dat een te hoge geluidbelasting definitief kan worden uitgesloten.

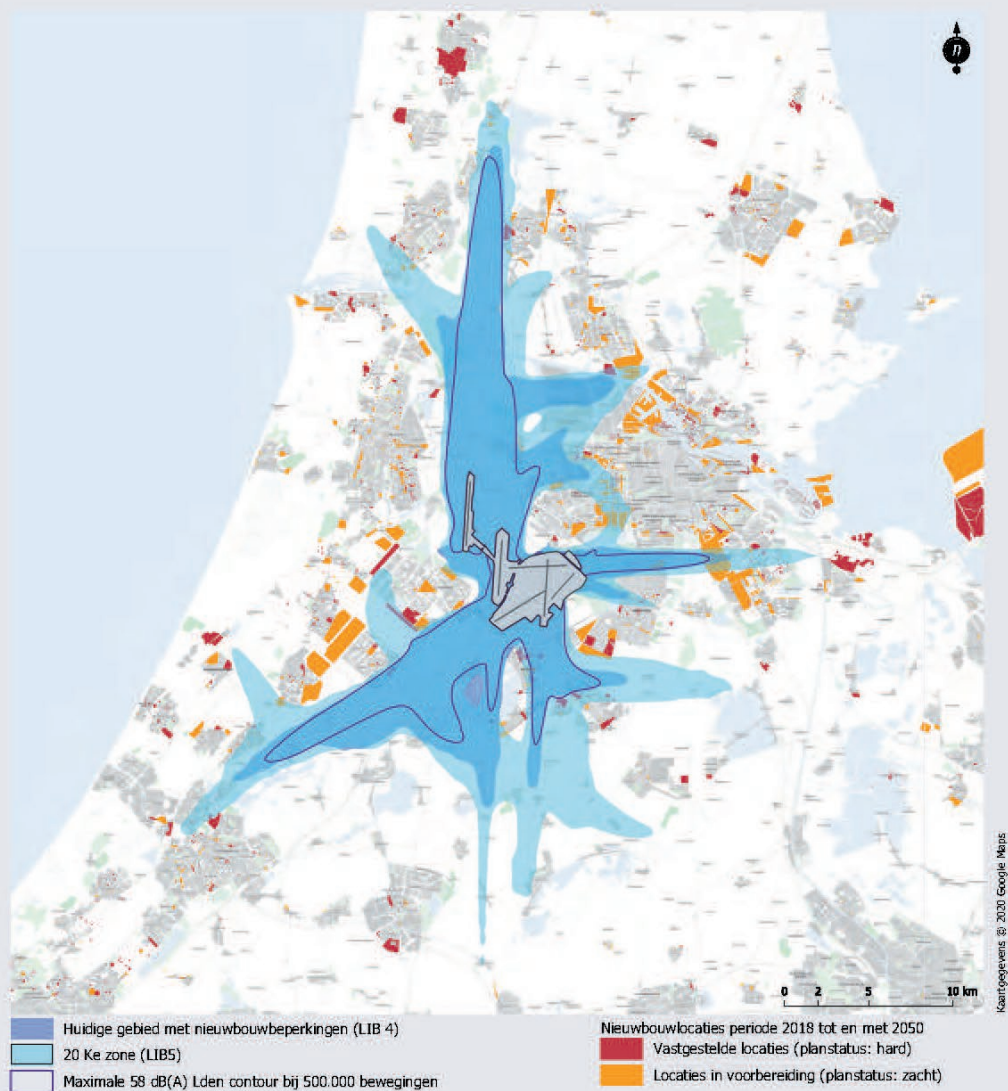
⁷ [Adviezen - Commissiener.nl](https://adviezen-commissiener.nl)

Kenmerk

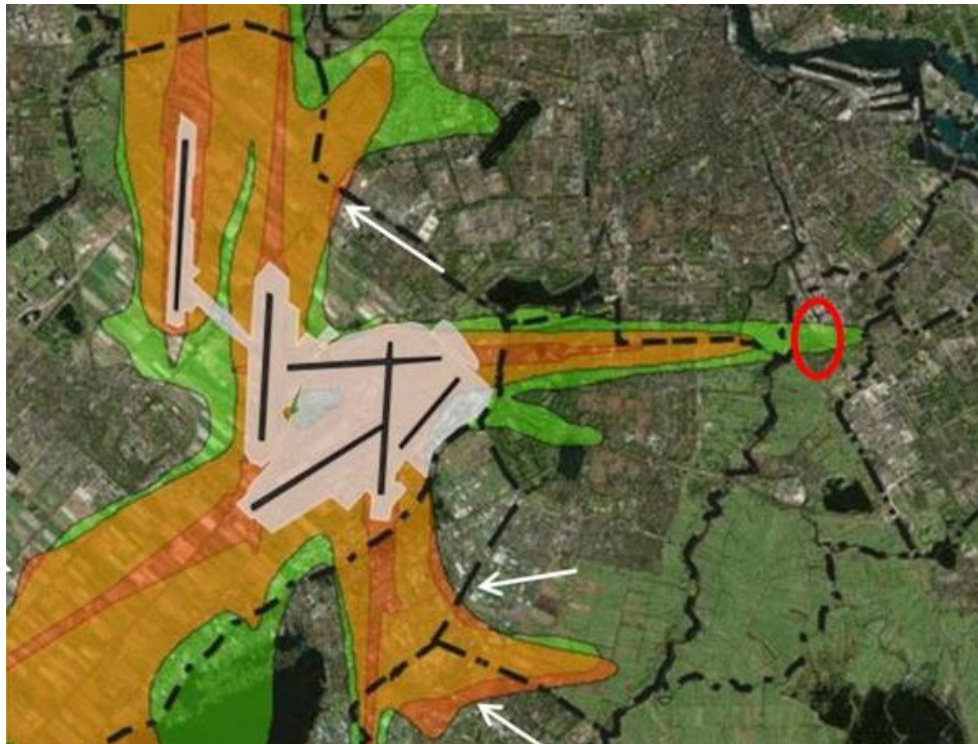
R015-1276181JAJ-V02-hme-NL

Kaart R.6 | Beperkingen voor nieuwe gebouwen en nieuwbouwlocaties

Nieuwbouwlocaties woningen ten opzichte van huidige beperkingengebieden (LIB 4 en 5) en maximale 58 dB(A) L_{den} contour bij 500.000 vliegtuigbewegingen bij het nieuwe stelsel.



Figuur 3.1 Nieuwbouwlocaties woningen ten opzichte van huidige beperkingengebieden (LIB 4 en 5) en maximale 58 dB(A) L_{den} contour bij 500.000 vliegtuigbewegingen bij het nieuwe stelsel. (bron: MER 2020 Schiphol, Nieuw Normen- en Handhaving-stelsel Schiphol | Rapport | Rijksoverheid.nl)



Figuur 3.2 Vergelijking geluidscontour uit MER 2020 Schiphol en LIB4-zone, met ligging DNK in rode cirkel

4 Stikstofdepositie

4.1 Advies Commissie m.e.r.

De Commissie voor de m.e.r. adviseert om in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming:

- De onderbouwing waarom een toename van stikstofdepositie in de aanleg- en gebruiksfase niet leidt tot aantasting van daarvoor gevoelige natuur aan te passen, en daarbij rekening te houden met concrete trends in de kwaliteit en het areaal van de betreffende habitattypen
- Extra stikstof reducerende maatregelen voor de aanleg- en gebruiksfase te beschrijven, in het geval aantasting niet kan worden uitgesloten

4.2 Uitwerking stikstofdepositie

Onderbouwing stikstofdepositie tijdens aanleg- en gebruiksfase

Aanlegfase

De verwachte stikstofdepositie als gevolg van de aanlegfase is berekend en komt neer op een maximale, tijdelijke, depositie van 0,03 mol N/ha/jaar gedurende 15 jaar. In totaal is op 9 Natura 2000-gebieden een toename van stikstofdepositie berekend tijdens de aanlegfase van De Nieuwe Kern.

Per 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurherstel (Wsn) in werking getreden.

Deze wet kent een vrijstelling van de vergunningplicht ingevolge de Wet natuurbescherming bij stikstofemissies als gevolg van een aanlegfase. Dat is in dit geval van toepassing. De aanlegfase van De Nieuwe Kern is daarmee niet vergunningplichtig.

Gebruiksfas

Op basis van een ecologische beoordeling, waaronder een Passende beoordeling, is in het MER geconcludeerd dat de geringe toename van stikstofdepositie niet zal leiden tot significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen en dat vervolgstappen niet noodzakelijk zijn. De Commissie m.e.r. heeft geadviseerd om deze conclusie voor twee gebieden nader te onderbouwen. Onderstaand volgt die onderbouwing voor de twee gebieden.

1. De Commissie m.e.r. stelt over het Naardermeer:

“Voor het Naardermeer is een recent Beheerplan beschikbaar, dat informatie geeft over de huidige situatie en trends. Hieruit blijkt dat stikstofdepositie een knelpunt is voor de habitattypes Vochtige laagveenheide, Blauwgraslanden, Trilveen, Veenmosrietland en Hoogveenbossen. In de Passende beoordeling zijn niet al deze habitats genoemd. Voor het habitatype Hoogveenbos is de trend positief, maar voor andere habitats is deze negatief.”

Nadere onderbouwing:

De reden dat de overige habitattypen niet genoemd zijn in de Passende beoordeling is omdat er geen sprake is van een projectbijdrage als gevolg van de beoogde ontwikkeling. Op die habitattypen is dus ook geen effect. Uit de AERIUS-berekening van de gebruiksfase blijkt dat er enkel sprake is van een toename van stikstofdepositie op H91D0 Hoogveenbossen en LG05 Grote zeggenmoeras. Dat leefgebied is het habitat van de zeggekorfslak, een soort waarop ‘De Nieuwe Kern’ geen significante effecten heeft in het Naardermeer. Ook op H91D0 Hoogveenbossen zijn significante effecten uitgesloten; een onderbouwing daarvan is in de passende beoordeling te vinden (paragraaf 4.5.2.1 voor Hoogveenbossen en 4.5.2.4 voor Leefgebied LG05 Grote zeggenmoeras).

2. De Commissie m.e.r. stelt over Botshol:

“Voor de Botshol is alleen een Beheerplan uit 2016 beschikbaar. Daaruit blijkt dat vooral het habitatype Veenmosrietland te lijden heeft van stikstofdepositie. Omdat het Beheerplan uit 2016 stamt geeft het geen informatie over de toename van (vooral) ammoniakdepositie in de afgelopen jaren. De Passende beoordeling gaat hier ook niet 20 op in. Hierin wordt geconcludeerd dat de (geringe) toename van stikstofdepositie door De Nieuwe Kern kan worden opgevangen door beheermaatregelen. De Commissie is van mening dat deze redenering niet legitiem is, aangezien deze maatregelen al onderdeel uitmaken van het reguliere beheer.”

Nadere onderbouwing:

Als bronnen voor de Passende beoordeling zijn, zoals de Commissie m.e.r. stelt, het Beheerplan uit 2016 en de Gebiedsanalyse uit 2017 gebruikt. Dit zijn de meest recente documenten voor dit Natura 2000-gebied. De beoordeling in het MER dat de beoogde ontwikkeling niet zal leiden tot significante effecten is niet gebaseerd op het idee dat de huidige beheermaatregelen de toename in stikstof zullen opvangen.

De argumenten hiervoor zijn:

- Deze depositie is zodanig klein dat deze in het niet valt bij het veel grotere effect dat de beheermaatregelen hebben op het (niet) halen van de instandhoudingsdoelstellingen
- Dat een depositie van 0,01 mol N/ha/jaar überhaupt te klein is om tot een ecologisch effect te leiden

Dat overige knelpunten een even grote of zelfs grotere rol spelen bij het halen van de instandhoudingsdoelen zoals het MER stelt is onder andere gebaseerd op onderstaande citaten uit de PAS-gebiedsanalyse van Botshol (uit 2017):

“3.6.C Knelpunten en oorzakenanalyse H7140B Veenmosrietlanden

Door de wegzijging van water naar Polder Groot Mijdrecht zakken de waterstanden in de vastere kraggen in droge periodes diep weg waardoor verdroging optreedt. Verdroging versterkt eutrofiëring en zorgt ervoor dat de typische soorten verdwijnen en ruigtesoorten toenemen. Stikstofdepositie veroorzaakt verzuring en vermesting van de bodem van het veenmosrietland dat zelf weinig buffer heeft tegen verzuring. Kenmerkende soorten verdwijnen daardoor en algemene eutrafente soorten nemen toe. (PAS-gebiedsanalyse Botshol, pagina. 27, 2017).”

“3.7.D Leemten in kennis H7210 Galigaanmoerassen

Effect van stikstof op galigaan. Waarschijnlijk zijn peilbeheer en waterkwaliteit factoren die van groter belang zijn voor deze soort en vegetatie. (PAS-gebiedsanalyse Botshol, pagina. 28, 2017).”

Aanvullende stikstofreducerende maatregelen voor aanleg- en gebruiksfase

Het MER en voorliggende aanvulling onderbouwen dat significante effecten als gevolg van stikstofdepositie in de gebruiksfase zijn uitgesloten. Er is daarom geen Wnb-vergunningplicht. In de planuitwerking kunnen herbeschouwingen van mogelijke effecten van stikstofdepositie nodig zijn. Nadere invulling van de deelplannen van DNK en/of wijzigingen in regelgeving, jurisprudentie of aanpassingen aan het rekenmodel AERIUS kunnen leiden tot een ander conclusie, zowel positief als negatief. In het negatieve geval, waarbij aantasting van Natura 2000-gebieden toch niet meer kan worden uitgesloten, zijn aanvullende stikstofreducerende maatregelen nodig en mogelijk om alsnog significante effecten tegen te gaan. Voorbeelden van maatregelen zijn:

- Extern salderen kan een oplossing bieden voor de gebruiksfase. In dat geval reduceert bijvoorbeeld een bedrijf in de omgeving van DNK (een deel) van haar stikstofemissie en draagt deze emissierechten over aan DNK
- In de aanlegfase kan de stikstofemissie worden gereduceerd door het gebruik van emissiearme werktuigen

5 Onzekerheden en monitoring

5.1 Advies Commissie m.e.r.

De Commissie voor de m.e.r. adviseert in een aanvulling op het MER de aanzet voor het monitoringsprogramma verder uit te werken, door aan te geven op basis van welke indicatoren effecten en doelbereik gemonitord en beoordeeld worden, met welke frequentie en hoe met de resultaten daarvan wordt omgegaan.

5.2 Uitwerking onzekerheden en monitoring

Volgens de Wet milieubeheer is het bevoegd gezag verplicht om de daadwerkelijk optredende milieugevolgen van een genomen (MER-plichtig) besluit in kaart te brengen (monitoren) en die te vergelijken met de voorspelde effecten (evalueren). De toekomst is lastig te voorspellen en diverse ontwikkelingen kunnen komende jaren invloed hebben op de geprognostiseerde milieueffecten. Het bevoegd gezag wil daarom monitoren in hoeverre de in het MER voorspelde effecten overeenkomen met de werkelijk optredende effecten. Dit kan vervolgens aanleiding zijn om maatregelen te treffen of het plan aan te passen. De m.e.r. stopt dus niet bij het vaststellen door de gemeenteraad.

Monitoring in relatie tot uitwerking plannen

Bij elke planuitwerking van een deelgebied wordt beschouwd of de uitgangspunten overeenkomen met wat in het MER is opgenomen. Op het moment dat er kleine afwijkingen zijn, zal dat geen probleem vormen. Op het moment dat er grotere afwijkingen worden geconstateerd, kan het wenselijk zijn het plan zodanig aan te passen dat de afwijking wordt verkleind.

Door monitoring kunnen op basis van de informatie die verkregen wordt extra maatregelen getroffen worden om milieueffecten te mitigeren of aanpassingen door te voeren in de planambities. Door monitoring kunnen voorspelde effecten of gemaakte keuzes heroverwogen worden als de situatie verandert; denk aan lagere geluidsschermen op het moment dat autoverkeer (veel) stiller wordt.

Momenteel is de structuurvisie gereed. Dat is een document waarin de ruimtelijke en programmatische kaders voor de ontwikkeling van DNK zijn beschreven. Toch moeten nog veel onderwerpen nog nader uitgewerkt en onderzocht worden. De structuurvisie zal na vaststelling door de gemeenteraad nader uitgewerkt worden in een stedenbouwkundig raamwerk, stedenbouwkundige plannen per deelgebied en omgevingsplannen. Om tot deze documenten te komen zullen extra onderzoeken uitgevoerd moeten worden. Op het moment dat het stedenbouwkundig raamwerk gereed is en vervolgens de stedenbouwkundige uitwerkingen per deelgebied, kan gedetailleerder onderzoek gedaan worden omdat het plan dan in maatvoering staat en indicatieve bouwhoogtes bekend zijn. Onderzoeken op het gebied van geluid, ecologie, klimaat (wind, hitte) zijn dan gedetailleerder uit te voeren. Tevens onderzoekt de gemeente gezamenlijk met de grondeigenaren hoe exact aan de energievraag wordt voldaan en op welke manier energieneutraliteit (of zelfs energiepositiviteit) bereikt kan worden.

Monitoring

Naast de genoemde monitoringsmiddelen in het hoofdrapport van het MER zijn er nog enkele mogelijkheden om de effecten te monitoren.

Geluid en verkeer

Vanuit het bevoegd gezag is geluid een belangrijk aandachtspunt in de m.e.r.; men is er van bewust dat het een woonwijk in een geluidsbelast gebied betreft. Daarom is dit ook bij de monitoring een belangrijk onderwerp.

Van alle vormen van geluid in De Nieuwe Kern is luchtvaartgeluid vanuit Schiphol de belangrijkste bron en dus belangrijk om goed te monitoren. Rond het aantal vliegbewegingen van Schiphol en de bijbehorende geluidsbelasting is al jarenlang discussie. Daarbij komen regelmatig documenten beschikbaar die bruikbaar zijn als input voor de berekening en monitoring van de geluidsbelasting in De Nieuwe Kern. De MER Schiphol is hierbij een belangrijk document.

Ook ontwikkelingen op het gebied van intensiteiten op rijkswegen en spoorwegen worden gemonitord. Hiervoor zijn geluidsproductieplafonds vastgesteld. RWS en ProRail hebben de wettelijke taak om hierbinnen te blijven, anders dienen ze maatregelen te treffen.

In het kader van verkeer is er een directe relatie met de maatregelen en monitoring vanuit Amsterdam. Vanwege de gemeentegrens overschrijdende samenhang heeft de gemeente Ouder-Amstel gezamenlijk met Amsterdam het mobiliteitsprogramma Zuidoostflank opgesteld. In het kader van mobiliteitsprogramma Zuidoostflank werken zij gezamenlijk verder aan een uitvoeringsstrategie. Een onderdeel hiervan is ook om de effectiviteit van bepaalde maatregelen mee te nemen en te monitoren.

Ecologie

Uit de zienswijzen op de structuurvisie en MER blijkt dat ecologie bij veel belanghebbenden als belangrijk onderwerp wordt gezien, en dan met name het beschermen van flora en fauna. Het bouwen van woningen binnen Bestaand Stedelijk Gebied (zoals De Nieuwe Kern) krijgt prioriteit juist zodat elders in de regio de grote groene gebieden (zoals de Amstelscheg) behouden kunnen blijven. Dit neemt niet weg dat de effecten van de ontwikkeling van de nieuwe wijk op flora en fauna goed gemonitord moeten worden en de in het MER genoemde mitigerende maatregelen gerealiseerd moeten worden. Als onderdeel van de planuitwerking naar omgevingsplannen moet gedegen flora en fauna onderzoek uitgevoerd worden. Als het stedenbouwkundig raamwerk gereed is en op basis daarvan stedenbouwkundige uitwerkingen per deelgebied gemaakt zijn, kan gedetailleerder onderzoek gedaan worden en indien van toepassing moeten de benodigde ontheffingen en vergunningen worden aangevraagd. Zowel bij de besluitvorming over omgevingsplannen als vergunningsaanvragen vindt dus opnieuw een toets plaats op de effecten voor flora en fauna en de eventueel benodigde maatregelen om negatieve effecten te mitigeren.

Duurzaamheid

De ambities rond duurzaamheid (energie, circulariteit, klimaatbestendigheid en natuurinclusief bouwen) heeft de gemeente opgenomen in een Programma van eisen voor de grote woningbouwprojecten, waaronder De Nieuwe Kern.

Dit dient als basis voor de onderhandeling tussen de gemeente met grondeigenaren en ontwikkelaars over anterieure overeenkomsten die in een later stadium worden gesloten. Hiermee wordt de gewenste duurzaamheidsambitie nader uitgewerkt en vastgelegd. Inrichtingsplannen en aanvragen omgevingsvergunningen worden aan deze afspraken getoetst.

Planning

De ontwikkeling van De Nieuwe Kern zal over een periode van circa 15 jaar plaatsvinden. In die periode zullen verschillende deelgebieden in verschillende fases ontwikkeld worden waardoor natuurlijke momenten ontstaan om de plannen naast de ambities uit de structuurvisie en MER te leggen. Waar nodig stuurt de gemeente op dat moment het plan bij en/of nemen zij maatregelen bij negatieve effecten. Daarom acht het bevoegd gezag het niet noodzakelijk om elke 5 jaar een aparte monitoring uit te voeren. Voorgesteld wordt daarom om één keer halverwege de ontwikkeling een algemene monitoring te doen zodat op dat moment bijgestuurd kan worden waar nodig. Hiervan wordt een rapportage voorgelegd aan het bevoegd gezag. Aan het einde van de ontwikkeling wordt een eindmonitoring en evaluatie gedaan zodat gekeken kan worden of er nog extra mitigerende maatregelen nodig zijn.

6 Overzicht effecten

In onderstaande tabel is het overzicht opgenomen van alle effecten – ten opzichte van de referentiesituatie - van de voorgenomen activiteit (basisalternatief) en het alternatief gemaximaliseerd programma. Waar relevant is ook de effectbeoordeling na mitigatie/compensatie opgenomen in de tabel. Ten opzichte van het MER staan in deze tabel ook de effectbeoordelingen van het aantal ernstig geluidgehinderden en aantal ernstig slaapverstoorden nieuwe woningen.

Tabel 6.1

Thema	Aspect	Basis-alternatief	Na mitigatie / compensatie	Alternatief gemaximaliseerd programma	Na mitigatie / compensatie
Verkeer	Verschuivingen van verkeer	+		+	
	Doorstroming wegvakken	0		0	
	Doorstroming kruispunten	-		-	
	Verkeersveiligheid	0		0	
	Openbaar vervoer	+	++	+	++
	Langzaam verkeer	++		++	
Geluid	Aantal geluidsgevoelige bestemmingen per geluidsklasse	0		0	

Kenmerk

R015-1276181JAJ-V02-hme-NL

Thema	Aspect	Basis-alternatief	Na mitigatie / compensatie	Alternatief gemaximaliseerd programma	Na mitigatie / compensatie
	Aantal geluidsgevoelige bestemmingen met waarneembare toename geluidsbelasting	0		0	
	Aantal ernstig geluidgehinderden – bestaande woningen	0		0	
	Aantal ernstig slaapverstoorden – bestaande woningen	0		0	
	Aantal ernstig geluidgehinderden – nieuwe woningen	--	- / 0	--	- / 0
	Aantal ernstig slaapverstoorden – nieuwe woningen	--	- / 0	--	- / 0
Lucht-kwaliteit	Verandering in concentratie stikstofdioxide	0		0	
	Verandering in concentratie fijn stof PM10	0		0	
	Normen Wet milieubeheer	Geen normoverschrijdingen voldoet aan WHO-advies		Geen normoverschrijdingen voldoet aan WHO-advies	
Ecologie	Soortenbescherming	--	- / 0 / +	--	- / 0 / +
	Stikstofdepositie op Natura-2000 gebieden	-		-	
	Versterken natuurwaarden	-	0 / +	-	0 / +
Archeologie, landschap en cultuurhistorie	Effect op archeologische waarden	0		0	

Kenmerk

R015-1276181JAJ-V02-hme-NL

Thema	Aspect	Basis-alternatief	Na mitigatie / compensatie	Alternatief gemaximaliseerd programma	Na mitigatie / compensatie
	Effect op bestaande landschappelijke en cultuurhistorische waarden	-	0	-	0
Externe veiligheid	Invloed (van risicobronnen) vanuit de omgeving op planlocatie	0		0	
	Plaatsgebonden risico	0		0	
	Groepsrisico	-		-	
Klimaat-bestendigheid	Wateroverlast	0	+	0	+
	Hittestress	0		0	
	Droogte	0	+	0	+
Gezondheid en leefkwaliteit	Gezondheidsbevordering	+		+	
Bodem en water	Bodemdaling	0		0	
	Bodemkwaliteit	+		+	
	Waterkwaliteit	+		+	
	Waterkwantiteit	+		+	



MOBILITEIT BEWEEGT ONS

Kenmerk

R015-1276181JAJ-V02-hme-NL

Bijlage 1

Toetsingsadvies Commissie m.e.r.



Commissie voor de
milieueffectrapportage

De Nieuwe Kern, gemeente Ouder-Amstel

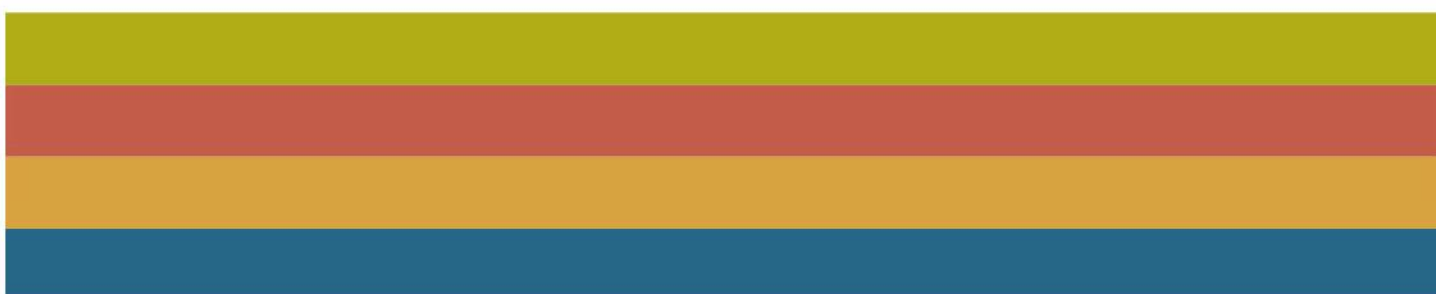
Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

22 juli 2021 / projectnummer: 3490



35 JAAR

onafhankelijk en deskundig advies



1 Advies in het kort

De gemeente Ouder-Amstel wil de gebiedsontwikkeling De Nieuwe Kern mogelijk maken¹. Dit gebied ligt tussen Amstel Business Park, NS-station Duivendrecht, de Johan Cruijff Arena en de A2 (zie figuur 1). Het betreft een gemengd stedelijk gebied, met onder andere 4.500 tot 6.200 woningen en ongeveer 250.000 m² aan bedrijven, kantoren, horeca en sportvoorzieningen. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie') zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat blijkt uit het MER?

In het MER zijn de milieueffecten van twee alternatieven voor het woon- en voorzieningen-programma vergeleken. Deze verschillen vooral in de mate waarin hoogbouw wordt gerealiseerd voor de woningen. De beide alternatieven scoren volgens het MER op alle milieueffecten (vrijwel) gelijk. Volgens het MER zijn ten opzichte van de huidige situatie vooral negatieve effecten te verwachten voor verkeer (doorstroming kruispunten) en natuur (beschermde soorten). Daarnaast blijkt uit het MER dat voor de realisatie van nieuwe woningen de hoge geluidniveaus en externe veiligheid (groepsrisico) in de huidige situatie al milieuknelpunten vormen.

Het MER laat ook zien dat de mate waarin ambities gerealiseerd kunnen worden en veel effecten nog onzeker zijn. Daardoor is veel afhankelijk van de nadere uitwerking. Voor een 'gezond leefklimaat' zullen in ieder geval forse geluidbeperkende maatregelen nodig zijn, die zelf ook van invloed zijn op (de beleving van) het woon- en leefklimaat. De langetermijneffecten van het ophogen van terreinen met een slappe ondergrond op bodem(daling) en waterhuishouding zijn nog onzeker.

Wat is het advies van de Commissie?

Het MER is goed leesbaar en overzichtelijk, de effecten zijn over het algemeen duidelijk beschreven. Een aantal aspecten is gedetailleerd uitgewerkt, zoals mobiliteit/bereikbaarheid en klimaatadaptatie. Het MER zelf bevat nauwelijks ondersteunend kaartmateriaal. Veel informatie over de effecten is opgenomen in bijlagerapporten. Daardoor is relevante informatie soms lastig te achterhalen. De Commissie constateert dat haar eerdere advies over reikwijdte en detailniveau op een herkenbare manier is gebruikt en dat adviezen die niet zijn opgevolgd over het algemeen duidelijk zijn beargumenteerd.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER desondanks dat op een aantal punten informatie ontbreekt die essentieel is voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over de structuurvisie en/of vervolgbesluiten². Het gaat om de volgende punten:

-
- ¹ De gemeente Ouder-Amstel wordt gezien als de initiatiefnemer van het project, omdat de gemeente verantwoordelijk is voor de ruimtelijke besluiten (structuurvisie, bestemmingsplannen of omgevingsplannen). De ontwikkeling van het gebied zal vooral door de grondeigenaren plaatsvinden: de gemeente Amsterdam, NS Stations, Borchland/VolkerWessels Vastgoed en Ajax N.V.
 - ² Dit is relevant omdat de gemeente de intentie heeft uitgesproken dat het MER ook benut moet kunnen worden als juridische grondslag voor vervolgbesluiten, zoals bestemmingsplannen/omgevingsplannen en/of vergunningen. Zie pagina 26 van het MER.

- In het MER ontbreken alternatieven die – gezien de ambities van het plan – redelijkerwijs onderzocht zouden moeten worden. Dit geldt vooral voor een alternatief dat of variant die uitgaat van een minimale belasting van het natuurlijk systeem (bodem en ondergrond, water, natuur).
- De effecten van geluid zijn onvoldoende duidelijk beschreven. De effecten op nieuw te bouwen woningen in het plangebied zijn niet duidelijk beoordeeld, effecten op hoge bebouwing zijn onvoldoende helder en de effectiviteit van mitigerende maatregelen, zoals ‘geluidadaptief ontwerpen’, is onzeker.
- De effecten van stikstofdepositie op kwetsbare natuurwaarden zijn nog onvoldoende onderzocht om te kunnen concluderen dat deze niet significant zijn.
- Er is onvoldoende aandacht besteed aan monitoring van het doelbereik en de milieueffecten. Vooral vanwege de gefaseerde realisatie en de onzekerheden over de werkelijke effecten is het essentieel om hiervoor een goede aanzet te geven.

De Commissie adviseert deze informatie in een aanvulling op het MER op te nemen voorafgaand aan de besluitvorming over de structuurvisie en/of plannen voor deelgebieden. In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.



Figuur 1: Plangebied De Nieuwe Kern (bron: MER deel A)

Achtergrond

De gemeente Ouder-Amstel stelt een structuurvisie op voor het gebied De Nieuwe Kern, die kaderstellend is voor de ontwikkeling van onder meer woningen, bedrijven, kantoren, horecavoorzieningen, volkstuinen en sportvoorzieningen. Voor de besluitvorming over de structuurvisie door de gemeenteraad van Ouder-Amstel wordt de m.e.r.-procedure voor plannen doorlopen. Een plan-MER is nodig omdat de structuurvisie kaderstellend is voor een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit: de aanleg of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject (categorie D11.2 van het Besluit m.e.r.).

Een plan-MER is ook nodig als een Passende beoordeling wordt opgesteld met het oog op mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden. De gemeente heeft aangegeven dat het MER ook benut zal worden voor vervolgbesluiten, zoals een bestemmingsplan/omgevingsplan of vergunningen voor nadere uitwerkingen van de structuurvisie.

Wat is de rol van de Commissie?

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeenteraad van Ouder-Amstel – besluit over de structuurvisie en vervolgbesluiten.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3490](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het oordeel

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar beoordeling toe. Aan dit oordeel koppelt zij aanbevelingen. Sommige van die aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader en andere niet. Als deze in een kader staan dan is het uitvoeren ervan volgens de Commissie essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij het besluit over de structuurvisie en/of vervolgbesluiten. Aanbevelingen die niet in een kader staan zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming – nu en in de toekomst – te verbeteren.

2.1 Ambities, doelen en alternatieven

Doelen en doelbereik

In de ontwerp-structuurvisie (en de eerdere concept stedenbouwkundige visie), de NRD en het MER zijn ambities voor de invulling van het plangebied aangegeven. In § 3.4.1. van het MER zijn de duurzaamheidsambities (klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit, gezondheid en mobiliteit) – mede naar aanleiding van het eerdere advies van de Commissie – toegelicht. Hoewel een aantal ambities (zoals klimaatadaptatie) vrij concreet is gemaakt, zijn de ambities niet allemaal goed ‘toetsbaar’. Daardoor is het niet mogelijk om de alternatieven te beoordelen op het doelbereik (de mate waarin doelen gerealiseerd worden).

Alternatieven

Het concretiseren van de doelen is ook van belang om vast te kunnen stellen wat realistische alternatieven zijn voor de invulling van het plangebied. De Commissie stelt vast dat in het MER twee alternatieven zijn vergeleken, die alleen van elkaar verschillen in de omvang van het woningbouwprogramma en enige extra uitbreiding van horeca en retail. De effecten daarvan zijn volgens het MER vrijwel identiek.

Andere alternatieven of varianten voor een andere invulling van het plangebied zijn in het MER niet onderzocht. In paragraaf 3.6 van het MER is hier een beknopte onderbouwing van gegeven:

- Over alternatieven voor het stadspark wordt gesteld dat een variant ‘natuurpark’ niet is onderzocht op basis van een enquête die in het kader van het participatieproces is uitgevoerd. De Commissie is van mening dat dit onvoldoende argumentatie biedt voor het niet onderzoeken van deze variant.³
- Dat alleen een variant met integrale ophoging van het plangebied is onderzocht, is beknopt gemotiveerd op grond van drooglegging en klimaatadaptatie.

Het MER geeft geen onderbouwing voor het ontbreken van andere alternatieven of varianten. Dit wekt de indruk dat de (woning)bouwopgave leidend is en andere ambities ondergeschikt. Zo had tenminste een alternatief overwogen kunnen worden dat in beginsel uitgaat van een acceptabel woon- en leefklimaat voor nieuwe (en bestaande) bewoners van het gebied, aansluitend bij de ambities die hiervoor zijn geformuleerd. Uit het MER blijkt dat ingrijpende geluidwerende en gebouw geïntegreerde maatregelen nodig zijn om aan grenswaarden voor geluid te voldoen (zie ook §2.2 van dit advies). Deze maatregelen hebben zelf ook nadelige effecten (visuele hinder en verminderde woonkwaliteit). Een oplossing hiervoor had kunnen zijn een alternatief uit te werken met een kleiner aantal woningen en voorzieningen. Gezien de forse opgaven en doelstellingen voor woningbouw vindt de Commissie het ontbreken van een dergelijk alternatief – wat tegen deze achtergrond minder realistisch is – niet essentieel voor de besluitvorming over de structuurvisie. Wel wijst zij er op dat het realiseren van de ambities voor woningbouw én voor een gezond woon- en leefklimaat op gespannen voet met elkaar staan. Dit levert grote uitdagingen op voor de uitwerking van de structuurvisie in plannen voor de deelgebieden.

De Commissie vindt het wel essentieel voor de besluitvorming dat een alternatief of variant wordt onderzocht die meer uitgaat van het natuurlijke systeem (bodem en ondergrond, waterhuishouding, natuurwaarden). Het integraal ophogen van het plangebied kan grote en onomkeerbare gevolgen voor het natuurlijk systeem hebben (zie verder §2.3 van dit advies). Wanneer de fysieke ondergrond, het watersysteem en het biotisch systeem als uitgangspunt worden gehanteerd worden wellicht andere keuzes gemaakt voor de (integrale) ophoging en inrichting van het gebied. Voor de inrichting van het stadspark lijkt ophoging bijvoorbeeld niet per definitie noodzakelijk.

De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming over de structuurvisie en de uitwerking daarvan, in een aanvulling op het MER, een alternatief of variant in beschouwing te nemen die uitgaat van een minimale belasting van het natuurlijke systeem en optimalisatie vanuit natuur/biodiversiteit. Zie ook §2.3 van dit advies.

³ Het MER bevat geen beschrijving van de vraagstelling en mogelijke antwoorden, de daarbij aangeleverde inhoudelijke informatie, de deelnemers aan de enquête, de resultaten etc. Daardoor is onduidelijk welke rol het milieubelang heeft gespeeld bij de afweging om deze variant niet te onderzoeken. Bovendien blijkt uit het MER dat een niet onaanzienlijk deel van de respondenten (30%) voorkeur heeft voor een natuurpark met ‘ruige natuur’ in plaats van een stadspark.

2.2 Leefomgeving en gezondheid

2.2.1 Geluid

Door het grote aantal geluidsbronnen in de omgeving (Schiphol, wegverkeer, railverkeer, evenementen) is geluid een belangrijk criterium voor de leefkwaliteit en gezondheid in het plangebied. In het MER en een aparte bijlage (onderzoeksrapport Geluid) is daarom terecht uitgebreid aandacht besteed aan dit aspect. De Commissie constateert echter dat de informatie over geluid en geluidbeperkende maatregelen op een aantal punten onvolledig of onduidelijk is.

Geluidbelasting voor nieuwe gevoelige bestemmingen niet beoordeeld

In de scoretabellen, zowel in de samenvatting als in het MER zelf, zijn alleen de effecten voor bestaande woningen beoordeeld. Aangezien de situatie hiervoor niet significant verandert ten opzichte van de referentiesituatie zijn de effecten van de alternatieven neutraal gescoord. Daarmee kan ten onrechte de indruk ontstaan dat de geluidbelasting in het plangebied geen knelpunten kent.

Hoewel de geluidssituatie voor nieuwe woningen en andere gevoelige bestemmingen niet in de scores in de effectentabellen en in de samenvatting is *beoordeeld*, is deze geluidssituatie in het MER wel *beschreven*. Hieruit blijkt dat er, zonder geluidreducerende maatregelen, voor een groot deel van de nieuwe bewoners⁴ en gebruikers sprake zal zijn van ernstige geluidhinder en ernstige slaapverstoring. Dit is essentiële informatie voor de besluitvorming, omdat het duidelijk maakt dat ingrijpende maatregelen nodig zijn om te voldoen aan normen en de vraag opwerpt in hoeverre de ambities voor een gezonde leefomgeving bereikt kunnen worden. Doordat deze informatie niet in het overzicht van de effectbeoordelingen (de 'scoretabellen') is opgenomen, wordt geluid ook niet besproken bij de (zeer) negatieve effecten en kunnen deze effecten gemakkelijk over het hoofd worden gezien.

Effecten op hoogbouw en effectiviteit maatregelen onvoldoende duidelijk

De geluidbelasting is op 4,5 m hoogte berekend. Uit het MER blijkt dat op hogere bouwhoogte een hogere geluidbelasting berekend zal worden. Hoeveel hoger deze belasting zal zijn is nog onduidelijk. In het onderzoeksrapport Geluid is bij de beschrijving van het effect van mitigerende maatregelen (scherm langs de A2) ook de geluidbelasting als gevolg van het wegverkeer op de zesde bouwlaag (16,5 m) op kaart weergegeven. De belasting lijkt op basis daarvan enkele dB hoger. Ook de geluidbelasting door het vliegverkeer zal op hogere bouwhoogte hoger zijn dan op de onderste bouwlagen. De geluidbelasting op hogere bouwhoogte door andere bronnen dan wegverkeer is echter niet in beeld gebracht. Dit is relevant voor de effectbeoordeling, de vormgeving van mitigerende maatregelen, het bouwontwerp en ook voor de vergelijking van de alternatieven. In het maximale alternatief wordt immers meer hoogbouw toegepast dan in het basisalternatief, zonder het aantal bouw kavels uit te breiden.

Om voor nieuwe woningen en andere gevoelige bestemmingen te voldoen aan een acceptabel geluidniveau voor een gezond leefklimaat zijn ingrijpende mitigerende maatregelen

⁴ Volgens tabel 5.12 van het onderzoek geluid worden in het basisalternatief naar verwachting 3.800 bewoners 'ernstig gehinderd' en ruim 2.000 'ernstig slaapverstoord' als gevolg van de cumulatie van geluid.

noodzakelijk, zoals hoge geluidschermen langs de A2 en het spoor⁵, het realiseren van niet geluidsgevoelige gebouwen tussen de geluidsbron en de woningen, ‘dove gevels’ en gebruik van absorberende gevelmaterialen. Ondanks deze maatregelen wordt gesteld dat waarschijnlijk ontheffingen nodig zijn voor hogere grenswaarden. Een aanzienlijk deel van de geluidhinder in het plangebied wordt veroorzaakt door het geluid van het vliegverkeer. Hiervoor zijn maatregelen niet eenvoudig te treffen. In de ontwerp structuurvisie wordt de oplossing met name gezocht in ‘geluidadaptief ontwerpen’, bestaande uit vijf pijlers.⁶ In het MER is kort gesteld dat aan die vijf pijlers voldaan zou kunnen worden, maar de effectiviteit is niet onderzocht. Hierdoor is onduidelijk of en met welke maatregelen een acceptabel leefklimaat haalbaar is.

De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming, in een aanvulling op het MER:

- de geluidbelasting van nieuw te bouwen woningen expliciet mee te nemen in de effectbeoordeling, zodat deze informatie transparant is voor de besluitvorming;
- de effecten op hoogbouw mee te wegen in de vergelijking van de alternatieven;
- een nadere beschouwing op te nemen van de maatregelen (inclusief geluidadaptief ontwerpen) die nodig zijn om een acceptabel en gezond woon- en leefklimaat te kunnen realiseren en te onderbouwen dat de ambities daarvoor inderdaad gerealiseerd kunnen worden.

2.2.2 Gezondheid en verkeersveiligheid

Gezondheidsbevordering nog onzeker

Hoewel uit het MER blijkt dat de geluidbelasting in het plangebied hoog zal zijn, worden de effecten op ‘gezondheidsbevordering’ positief beoordeeld. Argumenten daarvoor zijn onder andere de ruimte voor beweging en ontmoeting, de gebiedsdynamiek en het welbevinden. Voor het welbevinden zijn naast dynamiek en een levendige openbare ruimte ook rustige groene plekken belangrijk. De geluidbelasting in de openbare ruimte (waaronder het stadspark) is nog onvoldoende in beeld gebracht, zodat niet duidelijk is of er rustige plekken zullen zijn. Gezien de bovengenoemde geluidproblematiek en de onzekerheid over de effectiviteit en neveneffecten van mitigerende maatregelen vindt de Commissie een positieve beoordeling voor het aspect gezondheid(sbevordering) voorbarig. Zij beveelt aan om daar bij de besluitvorming over de structuurvisie rekening mee te houden en bij vervolgbesluiten over De Nieuwe Kern nader uit te werken en te onderbouwen hoe gezondheidsbevordering daadwerkelijk kan worden gerealiseerd.

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

De effecten van het plan op mobiliteit, bereikbaarheid en verkeersveiligheid zijn in het MER en het onderzoeksrapport Verkeer (bijlage bij het MER) uitgebreid beschreven. Uit het MER blijkt dat beide alternatieven vrijwel dezelfde verkeerseffecten hebben. De alternatieven

⁵ Voor wegverkeer geldt volgens het MER: “Om overal in het gebied te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde is een afscherming van meer dan 15 m +NAP benodigd. Naar verwachting is het toepassen van geluidswallen of geluidschermen langs de Holterbergweg en de nieuwe wegen binnen DNK niet wenselijk vanuit stedenbouwkundig oogpunt.” Langs het spoor zou een geluidscherm van tenminste 6 meter noodzakelijk zijn. Naar verwachting zijn nog aanvullende eisen aan het geluidreducerende vermogen van de gevels nodig om te voldoen aan de maximale binnenwaarde uit het Bouwbesluit.

⁶ 1. Strategisch verminderen van geluid door het gebruik van gebouvvolumes en absorberende gevelmaterialen.
2. Benutten van geluidschaduw rondom gebouwen voor geluid-sensitieve functies.
3. Maskering van geluid door natuurlijke geluiden (stromend water, vogels).
4. Uitzicht op groen en aansluiting tussen openbaar groen en woningen.
5. Hoge kwaliteit van het stedelijk ontwerp voor een veilige en leefbare wijk.

leiden er toe dat er 8 tot 10x zoveel verplaatsingen zijn dan in de huidige situatie. Ondanks een groeiend aandeel fiets en OV, neemt ook het wegverkeer in het gebied sterk toe. De noodzaak van infrastructurele aanpassingen is duidelijk beschreven. Met het oog op de nadere uitwerking van de structuurvisie in deelplannen heeft de Commissie de volgende aandachtspunten:

- De sterke toename van het aantal wegverkeersbewegingen én een toename van het fietsverkeer is moeilijk te rijmen met een neutrale beoordeling voor de verkeersveiligheid. Dit vraagt tenminste een zorgvuldige uitwerking van verkeersveilige oplossingen en andere inrichtingsmaatregelen.
- In het plangebied is een nieuwe ringweg voorzien. Hiervoor is vooralsnog uitgegaan van de wegcategorie 'gebiedsontsluitingsweg 50 km/u', maar gesteld wordt dat gedeeltelijke inrichting als 30 km/u profiel ook wordt overwogen. Vooral ter hoogte van het stadspark is de oversteekbaarheid, het potentieel gemengd gebruik van de weg en daarmee de verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers een belangrijk aandachtspunt voor de nadere uitwerking.

2.3 Klimaatadaptatie en bodemdaling

Het MER en de bijlage Klimaatbestendigheid bevatten veel informatie over klimaatadaptatie. Er wordt uit gegaan van de normen van 'Amsterdam Rainproof' (en zelfs nog daar boven). Ook is aandacht besteed aan koelteplekken door het realiseren van groen in de wijk en aan bereikbaarheid van koele plekken, zoals de groene oase. Als de doelstelling van 'rainproof' gerealiseerd wordt, leidt dit tot positieve effecten voor klimaatbestendigheid. De mate waarin dit gebeurt zal afhankelijk zijn van de nadere uitwerking en inrichting van het plangebied.

Uitgangspunt voor beide alternatieven is een integrale ophoging van het plangebied. Dit wordt beargumenteerd vanuit het voorkómen van wateroverlast en het creëren van meer waterberging en drooglegging. Voor het criterium droogte wordt volgens het MER een positief effect voor beide alternatieven verwacht, indien maatregelen voor beperking van de restzetting, vergroting van de sponswerking van het gebied en voor de waterbeschikbaarheid van beplanting en natuurgrasvelden worden meegenomen.

Gevolgen bodemdaling op lange termijn onzeker

De Commissie merkt op dat de veenbodem ten opzichte van de huidige situatie wordt begraven onder een dikke laag ophoogmateriaal, verzaaid en bebouwd. Daarmee wordt wel waterberging gecreëerd, maar dat wil niet zeggen dat dit een positief effect op droogte (klink, zetting, veenoxidatie) heeft ten opzichte van de referentiesituatie. Hooguit worden negatieve effecten vermeden, waarbij het wat de Commissie betreft onzeker is wat er na de periode van 30 jaar gebeurt. Zo is onzeker of op de lange termijn (na 30 jaar) ook gegarandeerd kan worden dat klink en zetting niet tot problemen gaan leiden. Op plaatsen waar gebouwd is op slappe grond moet door de bodemdaling vaker opnieuw worden opgehoogd. Ook treedt meer schade op in de openbare ruimte en aan infrastructuur, zoals kabels, leidingen en wegen.

Zoals de Commissie in haar advies voor reikwijdte en detailniveau heeft aangegeven, zullen de gevolgen van klimaatverandering vooral op de langere termijn merkbaar zijn. Het (integraal) ophogen van het plangebied kan op de korte termijn een oplossing bieden. Op langere termijn (na 2050) kan toch verschilzetting optreden en nadere ophoging nodig zijn onder invloed van veranderende grondwaterstanden. Dit kan noodzaken tot ingrijpende

maatregelen, met hoge kosten en nog onzekere neveneffecten. Het MER geeft hierover nog geen informatie.

Aandachtspunten voor de besluitvorming

Voor de besluitvorming over de structuurvisie en plannen voor deelgebieden is van belang, dat de risico's van ophoging en bouwen op een slappe ondergrond – vooral voor de lange termijn – worden onderkend. De ingrijpende lange termijn ontwikkelingen van bodemdaling en zeespiegelstijging vragen steeds meer om regie en beleid op systeemniveau en lange termijn. De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) adresseert deze problematiek.

Zoals aangegeven in §2.1 van dit advies vindt de Commissie het essentieel dat in het MER een alternatief/variant wordt onderzocht waarin wordt uitgegaan van partieel ophogen, of minimaal ophogen daar waar het echt nodig is. Hierdoor wordt het veen in de ondergrond zo min mogelijk belast, waardoor het minder zakt. Partieel ophogen kan voordelen opleveren voor het beter vasthouden van water, mogelijk is ook winst voor natuur/biodiversiteit te behalen wanneer het park een meer natuurlijke, waterrijke inrichting zou krijgen.

2.4 Natuur

De effecten op natuur zijn in het MER beschreven aan de hand van een onderzoeksrapport Ecologie, een natuurtoets, een Passende beoordeling en een stikstofonderzoek. Het onderzoeksrapport Ecologie geeft voldoende inzicht in de huidige beschermde soorten in het studiegebied en de effecten van het plan daarop. Op basis daarvan is aangegeven voor welke soorten vervolgonderzoek nodig is, welke beschermingsregels moeten worden toegepast en welke mitigerende en compenserende maatregelen mogelijk zijn. Daarbij is ook aandacht besteed aan mogelijkheden om bestaande waarden te versterken. De aanbevelingen kunnen worden meegenomen bij de nadere uitwerking van de structuurvisie.

In het stikstofonderzoek is onderscheid gemaakt tussen de aanlegfase en de gebruiksfase. Aangezien het project zich nog in een vroege planfase bevindt is gebruik gemaakt van kentallen en verschillende aannames.

Voor de **aanlegfase** is een maximale bijdrage aan stikstofdepositie berekend van 0,03 mol/ha/jaar, gedurende een periode van 15 jaar. Geconcludeerd wordt dat de stikstofdepositie tijdens de aanlegfase mogelijk kan leiden tot significante effecten op Natura 2000-gebieden. Deze toename is niet 'passend beoordeeld', omdat wordt geanticipeerd op de nieuwe Wet stikstofreductie en natuurverbetering.⁷ Deze wetswijziging heeft geen betrekking op de inhoud van plan-m.e.r. en project-m.e.r. en ook niet op besluitvorming over plannen, zoals structuurvisies en bestemmingsplannen.⁸ Dit betekent dat het van belang is dat het MER (en de eventuele Passende beoordeling) ook voor de aanlegfase inzicht biedt in de effecten op Natura 2000-gebieden en mogelijkheden om deze te voorkomen of te

⁷ Op 1 juli 2021 is artikel 2.9a van de Wnb in werking getreden, en tegelijk artikel 2.5 Besluit natuurbescherming. Hierin wordt bepaald dat de stikstofeffecten uit de aanlegfase niet betrokken hoeven te worden *bij het besluit over een natuurvergunning*. De Commissie wijst er op dat geen plan-MER voor de nieuwe wetgeving is uitgevoerd, en dat nog niet is onderbouwd hoe en waarom de tijdelijke effecten niet zullen leiden tot aantasting van natuurlijke kenmerken van ieder Natura 2000-gebied.

⁸ Artikel 2.7 Wnb is ongewijzigd. Dit betekent dat bij vaststelling van een plan de wetenschappelijke zekerheid moet bestaan dat geen significante gevolgen optreden voor een Natura 2000-gebied. Als dit niet uitgesloten kan worden, moet een Passende beoordeling opgesteld worden (2.8 Wnb).

mitigeren. Het MER beschrijft nu wel de stikstofeffecten van de aanlegfase, maar geeft nog geen inzicht in mogelijke maatregelen om deze effecten te verminderen of teniet te doen, zoals het gebruik van elektrisch materieel. Deze informatie is vooral van belang voor de nadere uitwerking van en besluitvorming over plannen voor deelgebieden.

Voor de **gebruiksfas**e is een maximale bijdrage aan stikstofdepositie berekend van 0,01 mol/ha/jaar op (naderend) overbelaste habitats in Natura 2000-gebied Botshol (voor beide alternatieven) en Natura 2000-gebied Naardermeer (alleen voor het alternatief met gemaximaliseerd programma). Op basis hiervan is geconcludeerd dat een Passende beoordeling nodig is om te bepalen of aantasting van de natuurlijke kenmerken van deze gebieden kan optreden. De Passende beoordeling richt zich dus uitsluitend op de effecten van stikstofdepositie in de gebruiksfas op de Natura 2000-gebieden Naardermeer en Botshol. Voor beide gebieden is een analyse opgenomen van de huidige situatie en trends voor wat betreft de stikstofgevoelige habitats en soorten. Op basis van een ecologische beoordeling is vervolgens geconcludeerd dat de geringe toename van stikstofdepositie niet zal leiden tot significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen en dat vervolgstappen niet noodzakelijk zijn. De Commissie is van mening dat deze conclusie nog onvoldoende onderbouwd is, om de volgende redenen:

- Voor het **Naardermeer** is een recent Beheerplan beschikbaar, dat informatie geeft over de huidige situatie en trends. Hieruit blijkt dat stikstofdepositie een knelpunt is voor de habitattypes Vochtige laagveenheide, Blauwgraslanden, Trilveen, Veenmosrietland en Hoogveenbossen. In de Passende beoordeling zijn niet al deze habitats genoemd. Voor het habitatype Hoogveenbos is de trend positief, maar voor andere habitats is deze negatief.
- Voor de **Botshol** is alleen een Beheerplan uit 2016 beschikbaar. Daaruit blijkt dat vooral het habitatype Veenmosrietland te lijden heeft van stikstofdepositie. Omdat het Beheerplan uit 2016 stamt geeft het geen informatie over de effecten van de toename van (vooral) ammoniakdepositie in de afgelopen jaren.⁹ De Passende beoordeling gaat hier ook niet op in. Hierin wordt geconcludeerd dat de (geringe) toename van stikstofdepositie door De Nieuwe Kern kan worden opgevangen door beheermaatregelen. De Commissie is van mening dat deze redenering niet legitiem is, aangezien deze maatregelen al onderdeel uitmaken van het reguliere beheer.

Het MER geeft hiermee nog niet de onderbouwing dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden kan worden voorkomen. De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming:

- de onderbouwing waarom een toename van stikstofdepositie in de aanleg- en gebruiksfas niet leidt tot aantasting van daarvoor gevoelige natuur aan te passen, en daarbij rekening te houden met concrete trends in de kwaliteit en het areaal van de betreffende habitattypen;
- extra stikstof reducerende maatregelen voor de aanleg- en gebruiksfas te beschrijven, in het geval aantasting niet kan worden uitgesloten.

⁹ Op basis van metingen van het RIVM is vastgesteld dat de ammoniakdepositie in de Oostelijke Vechtplassen in de periode 2015–2019 met circa 40% is toegenomen.

2.5 Onzekerheden en monitoring

In het MER is summier aandacht besteed aan monitoring en evaluatie. Paragraaf 5.2 van het MER geeft alleen aan dat gebruik wordt gemaakt van bestaande monitoringssystemen. Dit geeft volgens de Commissie onvoldoende houvast voor de uitwerking van monitoring en evaluatie.

Omdat de structuurvisie nog zal worden uitgewerkt in deelplannen en andere besluiten is de daadwerkelijke invulling van het plangebied en de fasering van de realisatie nog onzeker. Daarmee is ook de omvang, aard en tijdsperiode van veel effecten nog onzeker, inclusief de maatregelen om effecten te mitigeren. Dat geldt voor het realiseren van de diverse ambities, maar ook voor (milieu)effecten zoals geluidhinder, verkeer en bodemdaling/klimaatadaptatie.

Monitoring van effecten en 'doelbereik' is cruciaal voor de fasering en realisatie, omdat daarmee tijdig kan worden bijgestuurd, bijvoorbeeld als ambities onvoldoende gehaald worden of (onomkeerbare) effecten ongewenst of zelfs onaanvaardbaar blijken te zijn. Op basis van monitoring en evaluatie kan bijvoorbeeld worden besloten over het partieel en gefaseerd ophogen van delen van het plangebied en kunnen kansen worden benut voor slimme mobiliteitsoplossingen, al of niet in combinatie met de realisatie van de Smart Mobility Hub (SMH).

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER de aanzet voor het monitoringsprogramma verder uit te werken, door aan te geven op basis van welke indicatoren effecten en doelbereik gemonitord en beoordeeld worden, met welke frequentie en hoe met de resultaten daarvan wordt omgegaan.
--

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Annemie Burger (voorzitter)

dr. Henk Everts

ir. Tilly Fast

dr. Hasse Goosen

ing. Jan van der Grift

prof. dr. ir. Rob van der Heijden

drs. Pieter Jongejans (secretaris)

Besluit(en) waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Het MER wordt in eerste instantie opgesteld voor het besluit over de Structuurvisie De Nieuwe Kern. Aansluitend wordt het MER waarschijnlijk ook gebruikt voor vervolgbesluiten, zoals bestemmingsplannen of omgevingsplannen voor deelgebieden of voor omgevingsvergunningen.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D11.2, “stedelijke ontwikkeling”. Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden kunnen optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit(en)

De gemeenteraad van Ouder-Amstel.

Initiatiefnemer besluit(en)

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Ouder-Amstel is initiatiefnemer voor de structuurvisie. Voor de verdere ontwikkeling van het gebied zijn daarnaast de gemeente Amsterdam, NS Stations, Borchland/VolkerWessels Vastgoed en Ajax N.V. initiatiefnemers.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiener.nl projectnummer [3490](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

